

Ko van Dijk jubileert. — Amsterdamsche Hofjes. — Nederlandsch Elftal—De Stormvogels. —
evolutie der locomotief. — Het Genootschap tot zedelijke verbetering van gevangenen.

No. 21 (47)
Ile Jaargang
21 Nov.
1923.

PER NUMMER
20 CENT.
VOOR WEEK.
ABONNÉ'S
17½ CENT

Panorama

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ LEIDEN

PRIJS
PER
KWARTAAL
f 2.25
FRANCO
PER POST
f 2.50

JOH. H. EKERING

Voorzitter van de Afdeeling 's-Gravenhage van het Genootschap tot Zedelijke Verbetering van Gevangenen, dat op 12 November j.l. zijn 100-jarig bestaan vierde.

Op pagina 11 geven wij een foto van het Bestuur.

EEN VREEMDELING WANDELD' AAN DE KUST...

WIE kent niet het gedicht van Staring, waarvan we de beginwoorden als titel voor ons opstel hebben gekozen? De dichter bezingt daarin de kleurveranderingen van een eigenaardige hagedissensoort, het z.g. kameleon, dat den wetenschappelijke Griekschen naam Chamaeleon draagt. Het diertje in kwestie behoort tot een onderorde van de hagedissen, die we de wormtongigen noemen. Zij verdienen dezen naam met recht: alle Kameleons — want we kunnen eigenlijk niet spreken van „het” kameleon — bezitten een tong, die wonderlijk lang is — soms wel zoo lang als het lichaam van het dier.

Fig. 1 b.v. laat ons zoo'n hagedis zien, die jacht maakt op een vliegje. De tong is hier nog niet in geheel uitgestrekte toestand geteekend.

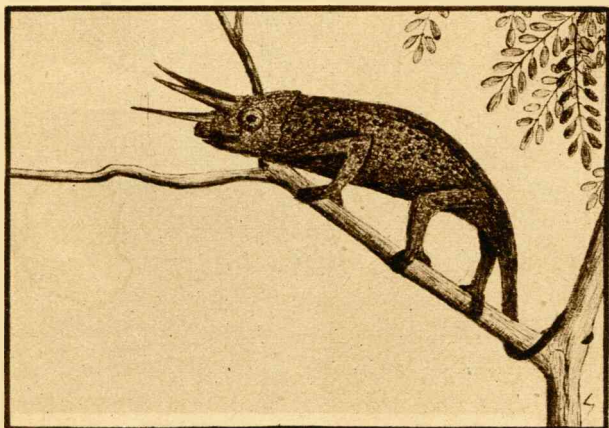
Een tweede eigenaardigheid van deze diergroep is het zijdelings afgeplatte lichaam, dat op den rug een min of meer ontwikkelde kam draagt. Verder zijn de voeten zeer eigenaardig gevormd. De vijf teenen zijn namelijk gescheiden in twee groepen, een van drie en een van twee, inplaats van, zooals bij de meeste dieren met vijf vingers, in een groep van vier vingers en een duim. De figuren doen ons duidelijk zien, hoe de diertjes met hun bijzondere voeten de boomtakken grijpen.

Elk rechtgeaard kameleon heeft een staart, die hem behulpzaam is bij het snel rondklauteren in de boomen. Het diertje kan daarmee de takken even stevig vastpakken als met z'n pooten.

Hiermee zijn echter nog niet alle abnormaliteiten van deze merkwaardige diersoort de revue gepasseerd: de oogen b.v.!

Deze zijn niet alleen opvallend groot, maar kunnen onafhankelijk van elkaar naar alle kanten worden gedraaid, zodat dus een kameleon met zijn eene oog de vlucht van een vlieg kan volgen, met het andere kan rondkijken naar vijanden in het gebladerte.

Als het diertje gaat slapen, sluit het niet alleen de oogleden, maar de oogbol wordt gedraaid, de pupil naar beneden gericht,

Gehoornd Chamaeleon (Cham. Deremensis).

tot zij tegenover een klein, rond beenstukje in het onderste ooglid ligt, waardoor het kameleon zelfs bij de felste belichting rustig kan slapen.

De meest wonderlijke eigenschap echter van onzen zonderling is het vermogen om de kleur van zijn huid te kunnen veranderen. Nu is het waar, dat de meesten van ons, die het grappige wezen nog nooit hebben gezien, zich de kleurwisseling te frappant voorstellen, te plotseling en te volkomen: een feit blijft het, dat ze van tint kunnen veranderen.

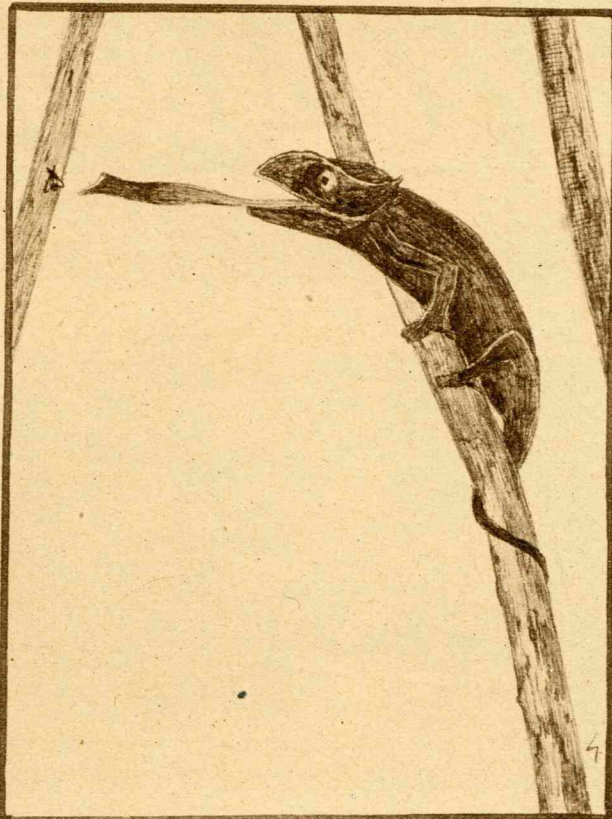
Het verschijnsel komt tot stand, doordat zich in de huid kleurstofkorreltjes bevinden, welke van plaats kunnen veranderen onder invloed van prikkels, die uitgaan van het zenuwstelsel. Door wijziging van de onderlinge ligging der korreltjes kunnen dan verschillende kleurschakeeringen in het leven worden geroepen. De kleurveranderingen vinden niet alleen plaats, zoo als meestal wordt aangenomen, als het dier zich plotseling verplaatst ziet, b.v. van een groen blad naar een rooden doek, maar ook door schrik, honger, dorst, moede etc. Ook kunnen niet alle kleuren geproduceerd worden: oranje, geelgroen, blauwgroen, zwart, wit, vleeschkleur, bruin en blauwgrijs komen voor, benevens overgangen tusschen genoemde tinten. De kleuren zijn bijna nooit fel, meestal flets.

Het diepst zijn ze bij dieren die kerngezond zijn en bij individuen, welke in een zeer opgewonden toestand verkeerden.

Als we een in het donker slapend kameleon naderen met een kaars, tot op ongeveer een decimeter afstand, dan zien we reeds na eenige minuten op de gele huid grijze vlekken optreden, die steeds donkerder worden tot ze zwart zijn.

Verwijderen we het licht, dan verdwijnen de vlekken weer. Wordt het dier aan één kant belicht, dan wordt ook slechts die zijde van het lichaam gevlekt. Ook temperatuursverandering, besproeien met water en andere vloeistoffen brengen kleurverandering te weeg: deze is dus afhankelijk van het zenuwstelsel. Worden de zenuwen geprikkeld, het doet er niet toe hoe, dan treedt het zonderlinge verschijnsel op.

Het is gevaarlijk hier van „aanpassing” te spreken, daar in de meeste gevallen het kameleon bij verandering van ondergrond wel zijn kleur wijzigt, maar bijna nooit in tint aan dien ondergrond gelijk wordt, integendeel, soms sterk er tegen afsteekt. Ook kunnen een aantal dieren, die zich op een bodem van één kleur bevinden verschillende tinten

Chamaeleon op jacht.

aannemen. Het is dus zeer de vraag, of het doel van het vreemde verschijnsel is, de dieren onzichtbaar te maken voor hun vijanden, hetgeen nog maar al te vaak voetstoots wordt aangenomen.

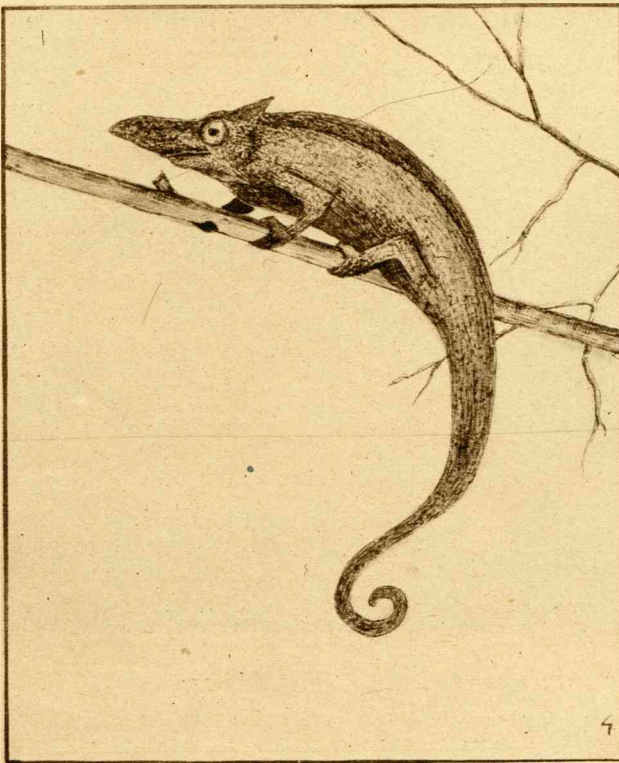
Als een kameleon aangepakt wordt door een mensch, begint het dier oogenblikkelijk te bijten, kan echter hoogstens de huid eenigszins schaven. Natuurlijk treden de meest wonderlijke kleurveranderingen op, grootendeels door woede veroorzaakt, maar het zonderlingst is wel, dat het kameleon zich zoozeer opblaast, dat de ribben duidelijk te tellen zijn en de huid zóó dun wordt, dat we vaak door het dier heen allerlei voorwerpen kunnen waarnemen.

Het kameleonwijfje legt ongeveer 40 eieren in een kuiltje van ongeveer een decimeter diepte, dat zij zelf graaft. Als ze gelegd zijn, wordt het kuiltje weer gevuld met zand en bedekt met dorre bladeren en takjes.

De kameleons zijn meestal slechts kleine dieren, van ongeveer een decimeter lengte. Er zijn echter uitzonderingen: zoo komt op Madagascar een soort voor, die ongeveer 60 cm. lang kan worden.

Met onze figuren hebben we slechts een kleine greep gedaan uit de schare min of meer wanstaltige soorten, die tot nu toe bekend zijn. Het gehoornde kameleon (Fig. 2) leeft in Oost-Afrika: het vertoont behalve zijn drie kopaanhangselen, die het een 'n weinig schrikaanjagend uiterlijk geven, geen bijzondere kenmerken en voedt zich voornamelijk met insecten, vooral sprinkhanen.

Het langneus kameleon bewoont eveneens Oost-Afrika en heeft een bek, die ons aan de haaien doet denken, daar door het enorme verlengstuk aan den kop de mond aan de onderzijde is komen te zitten (Fig. 3). Het panterkameleon (Fig. 4) kan een halve meter lang worden en leeft in Madagascar. Het gebruikt zijn tong niet alleen als werktuig voor het vangen van insecten, maar ook als tastorgaan. Zijn voedsel bestaat niet alleen uit insecten: het maakt ook jacht op

Chamaeleon Matschiei (Langneuscham).

kleinere kameleons en hagedissen en verslindt zelfs jonge muizen. In Spanje wordt het kameleon wel als vliegenvanger gebruikt: de diertjes zitten dan op een houtje, waarbij een bakje met honing is geplaatst. Alle vliegen die op de honing afkomen, worden door den ijverigen „huisknecht” opgepeuzeld.

AFER

DE WARE VROUW

Het was voor de eerste maal in zijn leven, dat John Harcourt angst, grooten angst voelde. Hij stond met den knop van de bel in zijn hand op de stoep van het groote heerenhuis, en durfde niet te bellen. Onrustig klopte zijn hart, en het gaf niets of hij zichzelf al wijsmaakte, dat dat overdreven gevoel van sentimentaliteit eigenlijk onzin was. Hij kon de gedachte, dat hetgeen hij doen ging, eigenlijk niet eerlijk was, niet van zich afzetten.

„En toch moet het,” mompelde hij met opeengeklemden tanden. „En hoe eerder ik naar binnen ga, hoe eerder ik er weer uit ben — eruit als een vrij man!”

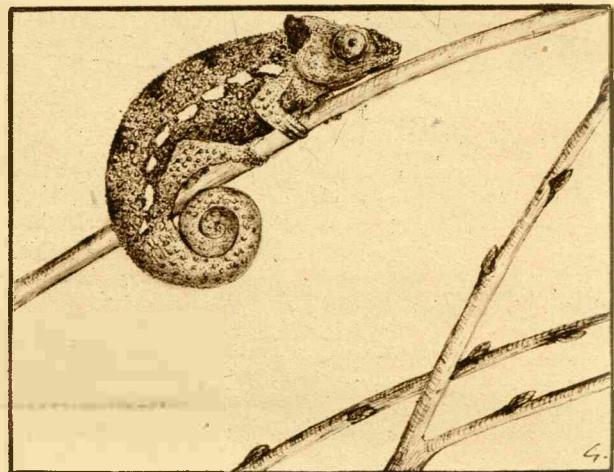
Hij raapte al zijn moed bijeen, en haalde de bel over. Kort en driftig weerklonk het geluid door de gang.

Terwijl hij wachtte, totdat hij zou worden opengedaan, overdacht hij nog eens vlug, hoe hij het haar zou mededeelen.

De meid die hem opende, nam zijn hoed en stok in ontvangst, en vertelde hem dat Barbara boven was, in den salon.

Hij knikte, en beklom de trap, die hem zoo bekend was. Een harde trek lag er nu om zijn mond, die vastberaden opeengeklemd was. Maar zijn hart bonkte geweldig.

Hij opende de deur, en toen hij den drempel overschreed, was opeens al zijn angst verdwenen. Een groote, bijna bovennatuurlijke kalmte maakte zich van hem meester. Het was alsof de boodschap die hij haar had mede te deelen, niet van

Panterchamaeleon (Chamaeleon Pardalis).

hemzelf kwam, maar alsof hij ze voor een ander moest overbrengen.

Uit een der stoelen voor het venster rees een meisje op, slank en kastanje-blond, met groote blauwe oogen, die hem vol liefde aanzagen. Toen zij op hem toetrad, met uitgestoken hand en een glimlach van verheugenis over zijn komst op de lippen, wist John waarom hij haar had liefgekreken, en waarom hij nog altijd van haar hield. Maar hij ging niet naar haar toe, doch bleef staan bij de deur.

„John,” zei ze, en er klonk een kleine ontgoocheling in haar stem over zijn zonderling gedrag, „krijg ik geen kus van je?”

Zwijgend schudde hij zijn hoofd.

Verbaasd deed zij een stap achteruit. „John, wat is er, wat scheelt eraan? Heb ik... heb ik soms iets gedaan...?”

Weer knikte hij van neen. „Ga zitten,” zei hij. „Ik wil met je praten.”

Zij nam plaats op een stoel bij de tafel, terwijl hij tegenover haar ging zitten.

„Wat is er, John?” vroeg zij andermaal. „Houdt mijn goeie, ouwe John niet meer van zijn meisje?” Zij trachtte te schertsen, maar het was alsof een angstig voor gevoel haar keel dichtkneep.

„Ja, ik houd van je zooals ik van je hield en steeds van je houden zal,” antwoordde hij, maar het leek als waren zijn gedachten ergens anders terwijl hij dit zei, als bedacht hij, hoe hij haar het best het doel van zijn komst kon uiteenzetten.

„Wat is er dan, John? Narigheid in zaken?”

„Neen,” antwoordde hij, en zijn stem klonk thans vaster dan daareven. „Gelukkig geen narigheid. Wel heb ik een ernstige beslissing moeten nemen, en daarom ben ik dan ook gisteren niet geweest. Maar nu is het voorbij, en staat mijn besluit vast.”

Zij knikte en keek hem ernstig aan. „Waarover wilde je met mij praten?”

„Dat zal ik je zeggen. Maar ik vraag je vooraf om kalm te blijven, ook al is mijn boodschap niet zoo erg prettig voor jou — en voor mij. Als ik klaar ben, zul je mij misschien begrijpen. Dat geloof ik ten minste stellig. De moeilijkheid is alleen maar, hoe ik het je vertellen zal.”

Hij hield even op, en scheen te overleggen hoe te beginnen.

„Wij zijn nu ongeveer zes maanden geëngageerd geweest, Barbara,” ving hij aan. „Gedurende dien tijd heb je gelegenheid genoeg gehad mij te leeren kennen. Je weet bijvoorbeeld dat ik vlijtig ben. Reeds van mijn jeugd af heb ik steeds gedroomd iets groots in de wereld tot stand te brengen. Dat is altijd mijn ideaal geweest, en daarvoor heb ik steeds gewerkt en gezwoegd.

„Nu is de tijd voor mij gekomen om mijn plannen in daden om te zetten. Vooral de twee laatste jaren heb ik hard gewerkt en veel ondervinding opgedaan. Ik ben nu klaar om mijn slag te slaan. Alles is reeds in orde. Ik ben zeker van mijn succes. Je zult misschien denken dat dit vermetelheid is, maar ik noem het liever zelfvertrouwen.

„Maar, hoewel ik zeker ben van mijn succes, loop ik toch risico. Dat is bij elke onderneming, dus ook bij de mijne het geval. Wat mijzelf betreft, ik waag het er gaarne op. Ik weet dat ik alles op het spel zet, alles wat ik bezit, maar ik doe het gaarne en zonder angst. Maar omdat ik alles op het spel zet, ben *jij* er ook bij geïnteresseerd. En ik kan niet spelen, als ik een *vrouw* heb!”

Het hooge woord was eruit. Ineens, plotseling en brutaal, had hij het gezegd. Hij had er tegenop gezien, haar dit te moeten zeggen, maar nu hij het eenmaal gedaan had, was hij blij.

„Ik begrijp je niet,” zei het meisje rustig.

„Ik bedoel ermede, dat ik je je ring wilde teruggeven!”

„O!” — Het klonk zoo zacht, dat het bijna een zucht geleek.

„Je moet niet bedroefd zijn, Barbara,” zei hij. „Ik ben het ook niet en ik houd toch ook veel van jou! Maar er zijn zoo veel redenen, waarom het beter is, dat onze levens van heden af niet meer aan elkander gebonden zijn. Eén ervan heb ik je zoeven al genoemd. Een vrouw zou voor mij in de gegeven omstandigheden een hinderpaal op mijn weg zijn. En als er kinderen zouden zijn, zouden de zaken nog duizendmaal slechter staan. Want ik heb alles wat ik op de wereld bezit in mijn zaken gestoken, en wij zouden een langen tijd vreeslijk arm zijn. Mijn werk is mijn leven. Ik houd veel van je, dat weet je, maar van mijn toekomst houd ik nog meer. Ik kan onmogelijk mijn carrière voor je prijsgeven.”

Hij hield op en wachtte op hetgeen zij zeggen zou.

„Waarom heb je mij ooit gevraagd, mij ooit gezegd dat je van mij hield?” vroeg zij met trillende stem, na lang wachten.

„Omdat ik van je hield. En omdat ik je niet aan een ander gunde. Maar ik heb nooit begrepen, wat een huwelijk feitelijk betekende voor een jongeman, die eierzucht heeft. Ik dacht dat er in een leven voor beide plaats was. En pas kort geleden heb ik bemerkt, dat dit niet zoo is.”

„Je zegt, dat je van mij houdt...”

Herfst langs den Waterkant....

De Groenesteeg te Oegstgeest,

gezien vanaf den kant van Rijsburg. — Dit schilderachtige plekje, een Ruysdael waardig, zal in verband met de verbreiding van den weg moeten verdwijnen.

„Dat is zoo,” antwoordde hij. „Ik zweer je, dat er *nooit* een andere vrouw...”

„Laat mij uitspreken,” onderbrak zij hem kalm. „Je zegt, dat je van mij houdt, maar dat is niet waar. Je kan niet van mij houden. Als je het wel deelt, zou je niet zeggen, dat een vrouw, een *ware* vrouw, een hinderpaal op je weg zou zijn. Want een vrouw is juist een hulp, zij eefft voor den man den weg tot het succes. En als je van mij hield, zou je weten dat ik op je wachten wilde, zoolang als *jij* wilde dat ik wachtte.”

Haar stem had gebeefd van ontroering toen zij de laatste zinnen sprak.

„Nee, Barbara,” antwoordde hij. „Dat zou niet eerlijk van mij wezen. Ik mag je niet van je geluk afhouden. Vroeger had ik je niet aan een ander gegund, maar nu weet ik, dat ik het wel kan, want dat ik in mijn werk — en in mijn slagen voldoening vinden zal.”

„John,” zei ze, en er klonk waardigheid in haar stem, „een vrouw is trotsch. Vooral waar het de dingen van haar hart betreft. Je kunt je niet voorstellen, wat het voor mij betekent, zoo te praten tegen den man dien ik bemijn. Om zoo te smeeken. Want dat doe ik. Ik smeeek je, mij bij je te houden, mij niet te laten weggaan.”

Zij gleed van haar stoel af en knielde neer aan zijn voeten en verborg haar hoofd in zijn jas. „Als je mij dan *nu* niet nodig hebt, laat mij dan op je wachten, totdat je me wel nodig hebt. Ik zal heusch wachten, totdat jij mij roept, en ik zal je niet in den weg staan. Integendeel. Dat beloof ik je plechtig.”

Hij deed haar opstaan. Per slot van rekening was het toch nog niet zoo gemakkelijk, een eind aan de zaak te maken, bedacht hij wrevelig.

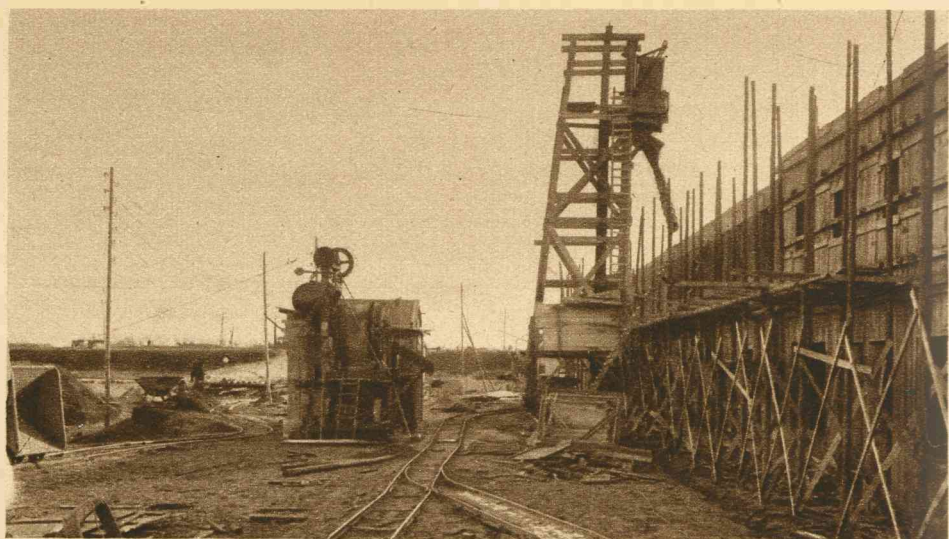
„Nee, Barbara,” zei hij wat korzellig. „Ik heb je al gezegd, dat dit niet eerlijk van mij zou zijn. Jij ziet dat misschien nu niet zoo in, maar ik zeg je, dat het heusch zoo is. Het is beter dat wij ieder onzen eigen weg gaan. Ik houd heusch te veel van je, om iederen dag

hier te kunnen komen zonder *ooit* te kunnen zeggen dat je van mij bent! Nee, daarvoor houd ik te veel van je. Maar ik houd meer nog van mijn toekomst. Ik weet dat ik kiezen moet tusschen jou en succes in het leven. En hoeveel ik ook van je houd, ik moet het laatste kiezen. *Beiden* gaat niet, en als ik jou kies, dan zal ik nooit gelukkig kunnen zijn, en jij evenmin. Als ik tegenslag kreeg, zou ik steeds denken, dat dit kwam omdat ik van jou, en niet vrij was!”

„Ben je er zeker van, dat je niet zult slagen als wij getrouwd zijn?”

„Ik weet het, Barbara!”

Toen kwamen er tranen in haar ogen. Zij was te ontroerd om te spreken. Haar trots als meisje, als vrouw, was geknakt door den man dien zij liefhad. Voor den man van wien zij hield, betekende zij geen steun of troost, doch een hinderpaal, een sta-in-den-weg. Zij had het nooit gedacht, dat zoo haar roeping,

Betonwoningen in de Watergraafsmeer.

In de Watergraafsmeer, voorbij de Kruislaan, verrijzen eenige groote complexen woningen, volgens verschillende systemen geheel van beton vervaardigd. Met elkaar zullen de complexen een tuindorp vormen van ongeveer 900 woningen. Een aantal zal nog deze maand gereed komen voor verhuren. — Onze linker foto geeft eenige huizen, die bijna gereed zijn. Door hun vroolijke beschikking zien zij er zeer vriendelijk uit. De rechter foto werd genomen bij een woning-blok, dat nog in aanbouw is.

haar taak in het leven miskend zou worden door hem, aan wien zij in stille uren haar gansche zelf gewijd had.

Langzaam haalde zij een dunnen, smallen ring van haar vinger en hield dien hem voor. Hij keek ernaar, en nam hem aan. Naar het venster gaand, wierp hij den ring met een demonstratief gebaar uit het raam. Toen legde hij zijn ring op de tafel, zei „Dag, Barbara,” en was verdwenen.

Het meisje staarde hem na. Haar tanden waren opeengeklemd. Toch was de veerkracht in haar gebroken. Zij viel op den grond op haar knieën, en de tranen vloeiden langs haar gelaat. „Hij heeft ongelijk,” snikte ze, „hij heeft ongelijk!”

Met een zucht van verlichting trok John de deur achter zich dicht. Zijn engagement was verbroken, en hij was een vrij man, in staat de wereld te veroveren.

„Het was moeilijk,” zei hij in zichzelf, „en hard! Maar het moest. Ik heb het beste gedaan wat ik doen kon. Ik moet haar vergeten. Hoe eerder hoe beter. En niet mijn toekomst door sentimentele gedachten ruïneren.”

De volgende maanden werkte hij als een paard. Maar het viel niet mee. Het is in het leven betrekkelijk gemakkelijk plannen te maken, en het welslagen ervan vooraf te berekenen. Maar bij de doorvoering vindt men altijd moeilijkheden op zijn weg, waarmee men niet gerekend heeft, en die zich niet laten overwinnen. Zoo verging het ook John Harcourt. Hij vocht als een leeuw, moedig, al zijn kracht benutten, alles op alles zettend.

„Ik draag geen enkele verantwoording,” redeneerde hij bij zichzelf.

„Al loop ik groot risico, ik loop het maar alleen, en ik kan al mijn tijd en mijn kracht gebruiken om mijn toekomst te maken.”

En als hij soms zijn vrienden benijdde, die des avonds naar huis gingen, waar een vrouw op hen wachtte, een vrouw, met wie zij al hun zorgen bepraten konden, die hun troost gaf en sterkte voor een nieuwen dag — zei hij tegen zichzelf dat hij geen dwaas moest zijn. Maar dan klonken toch steeds de woorden van Barbara in zijn oor, dat een *ware* vrouw geen hinderpaal is, maar een hulp en een troost, en dat zij den weg naar het succes voor den man effent.

Doch dan haalde hij zijn schouders op, en schold zichzelf voor idioot.

Vier weken later was de Firma Harcourt failliet, en John wist, dat de ruïnes van zijn carrière achter hem lagen. Hij had niemand om heen te gaan, niemand die hem troostte. Hij vroeg zichzelf af, waarvoor hij eigenlijk gewerkt had?

Toen de eerste schok een beetje voorbij was, overzag hij

zijn positie wat kalmer. Hij had gespeeld en verloren — alles wat hij bezat. Hij zou weer van voren afaan moeten beginnen, zonder kans ooit meer den top te bereiken. Een plaats als klerk op een of ander kantoor — dat zou zijn toekomst zijn.

En hij werd klerk op een kantoor, tegen een zeer middelmatig salaris, en hij gaf den strijd op. Zijn veerkracht was gebroken.

Op zekeren avond, drie weken nadat zijn faillissement was geëindigd, wandelde hij langzaam naar zijn eenvoudige kamer. In het eerst had hij er zich diep ongelukkig gevoeld, maar langzamerhand had hij er zich aan gewend, was hij

onbereikbaar voor hem, den mislukkeling.

„Arme, ouwe jongen,” zei ze teeder.

„Ga weg,” zei hij. „Waarom ben je hier gekomen? Is het niet genoeg, dat ik mislukt ben, moet jij mij nu nog duidelijker laten voelen, wat ik mis? Moet jij het nog erger voor mij maken?”

„John,” zei ze, „wil je mij geen kus geven?”

Hij keek haar verbaasd aan.

„Ja,” zei ze, „ik weet, dat ik een groot risico op mij neem. Ik ben het, die *nu* speelt. Ik kom zien, of je waarheid hebt gesproken, toen je van mij weg ging. Ik kom kijken, of je werkelijk van mij houdt. — Wil je mij weer terug nemen?”

Hij keek haar verbaasd en ontroerd aan.

„Maar je weet toch, dat ik failliet ben, dat ik alles verloren heb, wat ik bezat, dat ik nu arm ben. . .”

„Ik weet het,” zei ze. „Maar *alles* heb je niet verloren. Je hebt mij nog — of misschien moet ik zeggen: wèer. Ik zal je toonen, wat een vrouw vermogen. Je hebt gevochten voor een toekomst, en je hebt gefaald. Nu is de beurt aan mij, nu zal ik je laten zien, dat een vrouw een hulp voor den man kan zijn.”

Toen zag hij de vrouw in al haar wonderlijkheid voor zich. Hij viel op zijn knieën en kuste haar handen.

„Barbara,” zei hij, met door tranen verstikte stem, „Barbara, ik kan je offer niet aannemen. Ik ben arm nu, en ik kan je niets geven en niets beloven. Ik ben zelfzuchtig geweest en harteloos, en ik alleen zal mijn ellende te dragen hebben. Dat is mijn verdiende loon!”

„Ja,” zei ze, „je hebt gelijk, je bent zelfzuchtig, want je denkt ook nu nog alleen maar aan jezelf. Waarom denk je ook niet aan mij? Weet je dan nog niet, dat ik zonder jou niet leven kan? Dacht je dan soms dat ik hierheen zou zijn gekomen en je gesmeekt zou hebben mij terug te nemen, als ik niet zielsveel van je hield?”

Hij woelde met bei zijn handen in zijn haar, ten prooi aan een vreeselijken tweestrijd, een strijd tusschen zijn trots en zijn liefde.

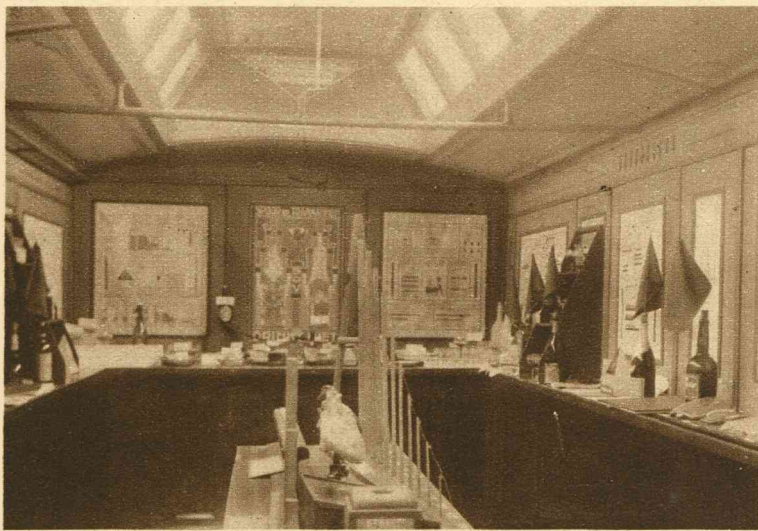
Toen sprak het meisje weer, en haar stem was treurig: „Wil je andermaal mijn geluk opofferen voor je trots?”

Eén oogenblik keek hij haar als in gedachten verzonken aan. Toen nam hij haar hoofd tusschen zijn handen en kuste haar lang en innig op haar voorhoofd.

„Barbara,” zei hij, „wees gezegend!”

Het klonk als een bede, als een zegening, die de man uit-sprak over de vrouw, die waarlijk vrouw was. En in zichzelf mompelde hij: „Nu kan ik weer vechten, want ik weet nu voor wie ik het doe. En nu zal ik slagen, want zij zal mij helpen.”

(Vrij naar het Engelsch.)

De Rijdende Drankweertentoonstelling,

ingericht in een spoorwegrijtuig. De expositie, die het geheele land doorgaat, kwam tot stand op initiatief van de Spoorweg-onthouders-vereeniging.

een machine geworden, die niets meer van het leven vroeg dan alleen voedsel om te kunnen blijven loopen. . .

Hij besteeg de hooge, smalle trap, betrad zijn kamer en draaide het licht op. Toen — een meisje stond op uit een stoel en kwam naar hem toe — een meisje met kastanje-blond haar en blauwe oogen.

„Barbara!” riep hij uit, verschrikt.

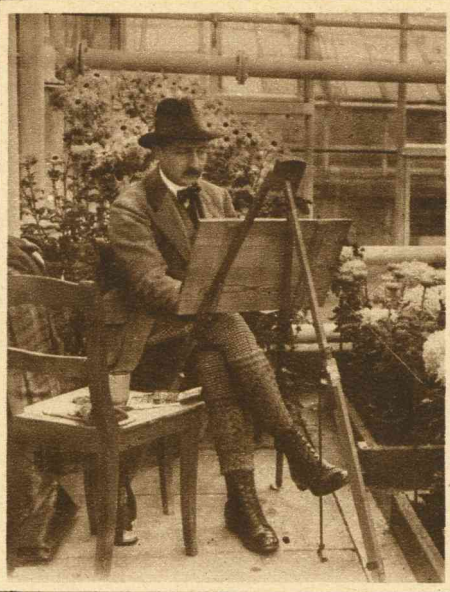
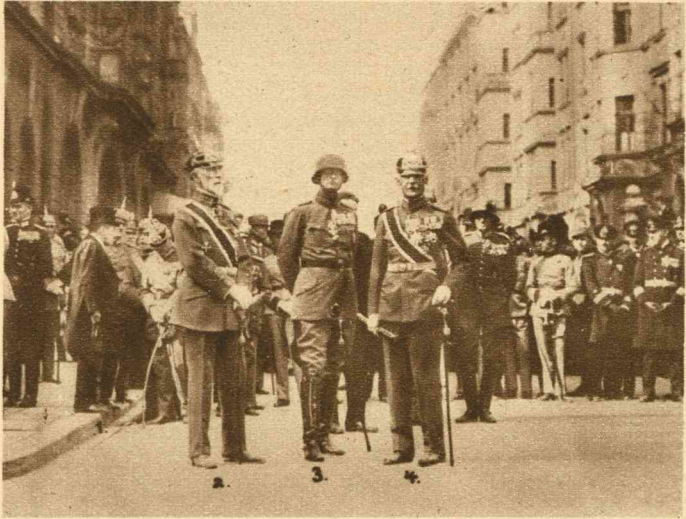
In één oogenblik gingen zijn gedachten terug naar den dag, die hem nu bijna een eeuw geleden scheen. De liefde, die hij had getracht zoo ruw mogelijk te dooden, kwam nu tot hem terug, met verdubbelde kracht. Hij had dit meisje gehad, en hij had afstand van haar gedaan. Nu was zij

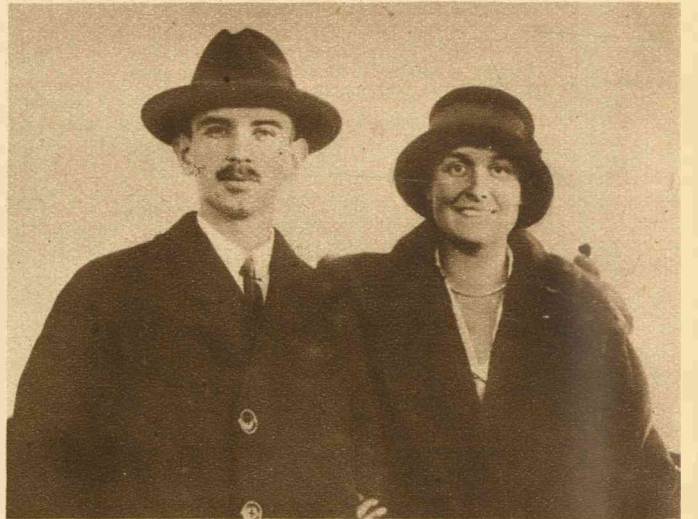
De tentoonstelling van Boekdrukkunst,

welke in het Museum voor Kunstnijverheid te Haarlem gehouden wordt. Het doel dezer expositie is niet alleen de ontwikkeling der boekdrukkunst in ons land te demonstreeren en te ontwikkelen, maar tevens om de belangstelling levendig te houden en aan te kweeken voor het nog steeds niet opgeloste vraagstuk betreffende de uitvinding dezer kunst. Onze foto's geven, links, een kijkje in de afdeling affiches, kalenders enz. Rechts: Het hoekje van de oude boeken.

VAN HEINDE

EN VERRE

INTERESSANTE FOTO'S UIT DUITSCHLAND.

Een belangwekkende foto, waarop men ziet von Kahr (1), Generaal von Bothmer (2), Generaal von Lossow (3) en kroonprins Rupprecht van Beieren (4). Deze kiek werd eenige dagen vóór de nationalistische putsch te München gemaakt, bij gelegenheid van een herdenkingsplechtigheid voor in den oorlog gevallen inwoners van München.

Prins August Wilhelm van Pruisen,

de vierde zoon van den Duitschen keizer, woont als privaatscholar te Potsdam, waar hij ijverig het aquarelleeren beoefent. Hij schildert thans in een broeikas van het slot Sanssouci, dat kort geleden voor het publiek geopend werd.

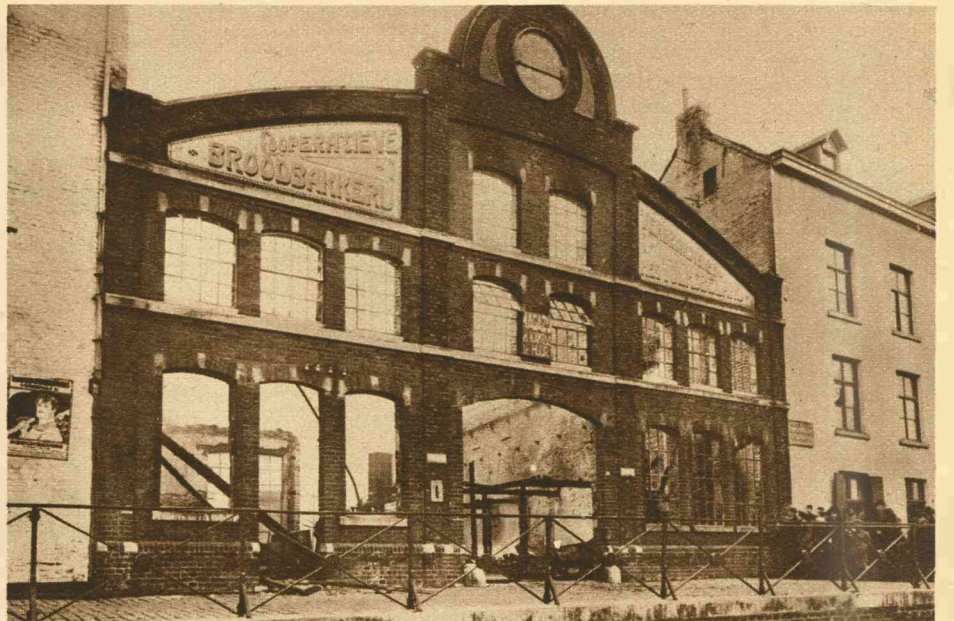
Hugo Stinnes Jr. en zijn vrouw.

De troonopvolger in het huis Hugo Stinnes, den ongekroonden koning van Duitschland zooals hij algemeen genoemd wordt, is met zijn vrouw in Amerika aangekomen. De foto die wij hierboven reproduceeren, is de eerste die ooit openbaar gemaakt werd.

Huldiging Th. Verhey.

De vertooning van „Imilda“ is voor den 75-jarigen componist Th. Verhey een volslagen succes geworden. Na het derde bedrijf werden hem veel bloemen vereerd en werd hij door Wouter Hutschenruyter hartelijk toegesproken.

Groote brand te Maastricht.

De vorige week brandde het gebouw der Socialistische Coöperatie te Maastricht geheel uit. Magazijnen, kantoren, boeken, alles viel aan de vlammen ten prooi.

De vuurtoren van Harderwijk zonder licht.

Door een twist tusschen het Rijk en de gemeenten Harderwijk, Bunschoten en Spakenburg is de vuurtoren te Harderwijk zonder licht gekomen, daar noch het Rijk, noch de gemeenten willen bijdragen in de kosten der verlichting. Onze Zuiderzee-scheepvaart mist hierdoor haar koerslicht, wat voor haar een niet te onderschatten ongemak is. Hierboven een fraaie foto van den vuurtoren te Harderwijk met zijn typische omgeving. Onder de poort door ziet men vaag de Zuiderzee.

„IN DE MALAISE”

Al was in het jaar zooveel van de „malaise”. Er was geen snars te verdienen. Ik had alle bankbakkerswinkels in de hoofdstad afgeloopen, maar niemand had er ook maar zelfs in bewilligd dat ik mijn monsters, heel eventjes, uitpakte. (Ik reis in toffees, gomballen en likeurboonen.) Misschien niet erg logisch, maar menschelijk was mijn inval, dat het mogelijk in de kleine provinciestad Raamhuizen beter gaan zou. Ik was daar nog nooit geweest, en kon dus nog op succes hopen. Ik nam den trein van twaalf uur. Tegen één uur zou ik er aankomen, dien middag werken, en daar ik den volgende dag naar de residentie wilde doorreizen, in Raamhuizen voor één nacht blijven logeeren. Een collega had mij een hotelletje aan de hand gedaan, „De Gouden Klok”, netjes en niet duur, naar zijn zeggen.

Toen ik uit den trein stapte, was de wachtkamer tjokvol. Maar het frissche en keurige buffet lokte me erg aan, en ik besloot er koffie te blijven drinken. Ik vond een tafeltje, waaraan een der stoelen leeg was, en nam plaats. Ik bestelde een kop koffie en een paar kadetjes.

De man, die tegenover mij gezeten was, trok eensklaps mijn aandacht. Ik keek en keek nog eens en meende een collega, dien ik een tijdlang niet gesproken had, in hem te herkennen. Ik noemde hem mijn naam en vroeg of hij niet zus en zoo van daar en daar was.

Pardon, zei hij met een overdreven beleefdheid. Hij was een ander. En om zulks te bewijzen, reikte hij mij zijn kaartje over. We bleven nog wat praten, tot de snelrein voor de hoofdstad binnenkwam. Met veel strijkages en een handdruk nam mijn overbuurman afscheid.

Nadat mijn kadetjes waren verorberd en mijn kop koffie ad fundum gedronken was, brak ik op en ging de bankbakkers van de plaats af. Maar ook hier bleek de „malaise” te heerschen. Van de circa vijftig winkeliers en winkeliertjes, bij wie ik mijn opwachting wilde maken, waren er ongeveer dertig niet thuis of hielden zich zoo, de overige twintig stuks vroegen of ik van hen niet liever iets koopte wou...

Tegen zes uur was ik dus nog even ver, behalve dat ik grooten honger had gekregen. Ik nam een enkele slappe cats om mij het stof uit den mond te spoelen en liet mij in hetzelfde koffiehuis een halve bieftuk met gebakken aardappelen aanmeten. Gedurende den maaltijd vertelde ik den

kellner van mijn „malaise” en vroeg hem of het overal zoo was. Ja, het was overal slecht, volgens zijn bescheiden meening, — zooals hij het uitdrukte, — maar misschien zou ik in het naburige plaatsje Duinhuizen wel gelukkiger zijn. Daar kwamen niet zooveel reizigers. Er waren daar flinke zaken. Hij noemde mij er eenige. Ik schreef ze op. En ging op zijn raad een fiets huren. Zoo kon ik er in een half uur zijn.

En ik was er in een half uur. En nog niet eens een half uur later wist ik uit ervaring, dat de malaise ook hier was doorgedrongen. Van de vier adressen kreeg ik er van één den winkel te spreken, en hij vroeg me hoe ik het in mijn hoofd haalde hem in dezen tijd te komen lastig vallen.

Teleurgesteld wendde ik mijn stuur en peddelde naar Raamhuizen. De schemering viel onderweg al aardig in en toen ik in de straten van het stadje aankwam was het donker. Ik had geen lantaarn op mijn fiets gevraagd, berekenend dat ik vóór het donker nog thuis had kunnen zijn. Het bekwam me slecht. Een diender hield mij aan. De man bleek een dienstdoender van de ergste soort. Hij schreef mijn naam en beroep op, en vernemend dat ik geen inboorling was, vroeg hij me aan welk hotel ik dan ging logeeren.

— In „De Gouden Klok,” zei ik.

— Dan zult u er wel meer van hooren, dreigde de dienstdoender, en ik kon gaan.

Ik bracht de fiets terug, en ging mijn hotelletje opzoeken. Daar kwam de kastelein, naar gewoonte, met het vreemdelingenboek aandragen, waarin ik mijn naam, beroep, leeftijd en woonplaats schrijven moest.

— Weet je wat, dacht ik, laat ik voor alle zekerheid mijn eigen naam er maar niet in schrijven. Je kunt nooit weten, als ze kwaad willen komen ze hier morgen vroeg me nog een gulden afhalen (ik had nog nooit een bekeuring van dien aard bij de hand gehad,) en ik ben niet van zins goed geld naar kwaad geld te gooien. Maar wat voor naam zou ik opgeven? ... wacht.

Ik voelde in mijn borstzak, en vond het visitekaartje van den overbuurman in de Stationsrestauratie. G. Max, Verzekeringsagent, las ik. En ik schreef dat in het vreemdelingenboek. Je kon nooit weten. ... mochten die inhagige Raamhuizeners nu nog een pop of zoo aan me willen verdienen, dan zal hun dat niet glad zitten. Ik koop er liever sigaren voor.

Ik was den volgende morgen nog maar pas uit bed toen er op de deur geklopt werd.

Ik deed open. En tot mijn niet geringen schrik stond daar een politieagent voor me.

— Mijnheer Max, niet waar? zei de man, en zonder zelfs

een bevestiging af te wachten, voegde hij er norsch aan toe: — Kleed u vlug aan, dat u me dadelijk naar het politiebureau volgen kunt.

Een kwartiertje later was ik op de aangewezen plaats. De commissaris, aan een groote schrijftafel gezeten, keek mij veel boosaardiger aan dan naar mijn oordeel strikt noodig was, en begon op hoonenden toon:

— Zoo, zoo, mijn waarde heer Max, dacht u op die manier van ons af te komen? Nu, dat is u dan niet erg meegevalen waarschijnlijk. U ziet de politie wel voor ezels aan om te denken, dat u maar enkel van het hotel „De Zwarte Leeuw” naar „De Gouden Klok” te verhuizen hebt om u aan den arm der gerechtigheid te onttrekken. Haha! mijnheer Max. U dacht: och kom, in zoo'n provinciestadje heeft de politie niet veel om het lijf, maar u ziet tot uw nadeel dat u ons hier wel wat erg laag getaxeerd hadt. Al had u nog maar de slimheid gehad, — de zeer zeker strafbare slimheid trouwens, maar de slimheid in elk geval, — om een valschen naam in het vreemdelingenboek van „De Gouden Klok” te schrijven. Enfin, u bent er ingeloopt. En het eenige wat u doen kunt, is op staanden voet den prijs te betalen van de spiegelruit, die u eergisteravond in dronkenschap, — althans, laat ons zeggen: in overdreven luidruchtige stemming, (waaraan tusschen haakjes de alcohol niet vreemd was,) — hebt ingegooid. De firma Driel en Hessels heeft mij een factuurkopie van de spiegelglasfabriek overlegd, asjeblijft.

Meteen haalde hij een nota voor den dag en gaf mij die.

— Asjeblijft, het is vier en vijftig gulden en vijftig cents, mijnheer Max, klonk het op bijtend sarcastischen toon.

— Maar, mijnheer... begon ik.

— Tracht nu geen praatjes te maken, mijnheer Max, viel de commissaris uit, — het proces-verbaal is opgemaakt, dadelijk bij het vergrijp. U weet er alles van. Dus betaal nu maar dadelijk of...

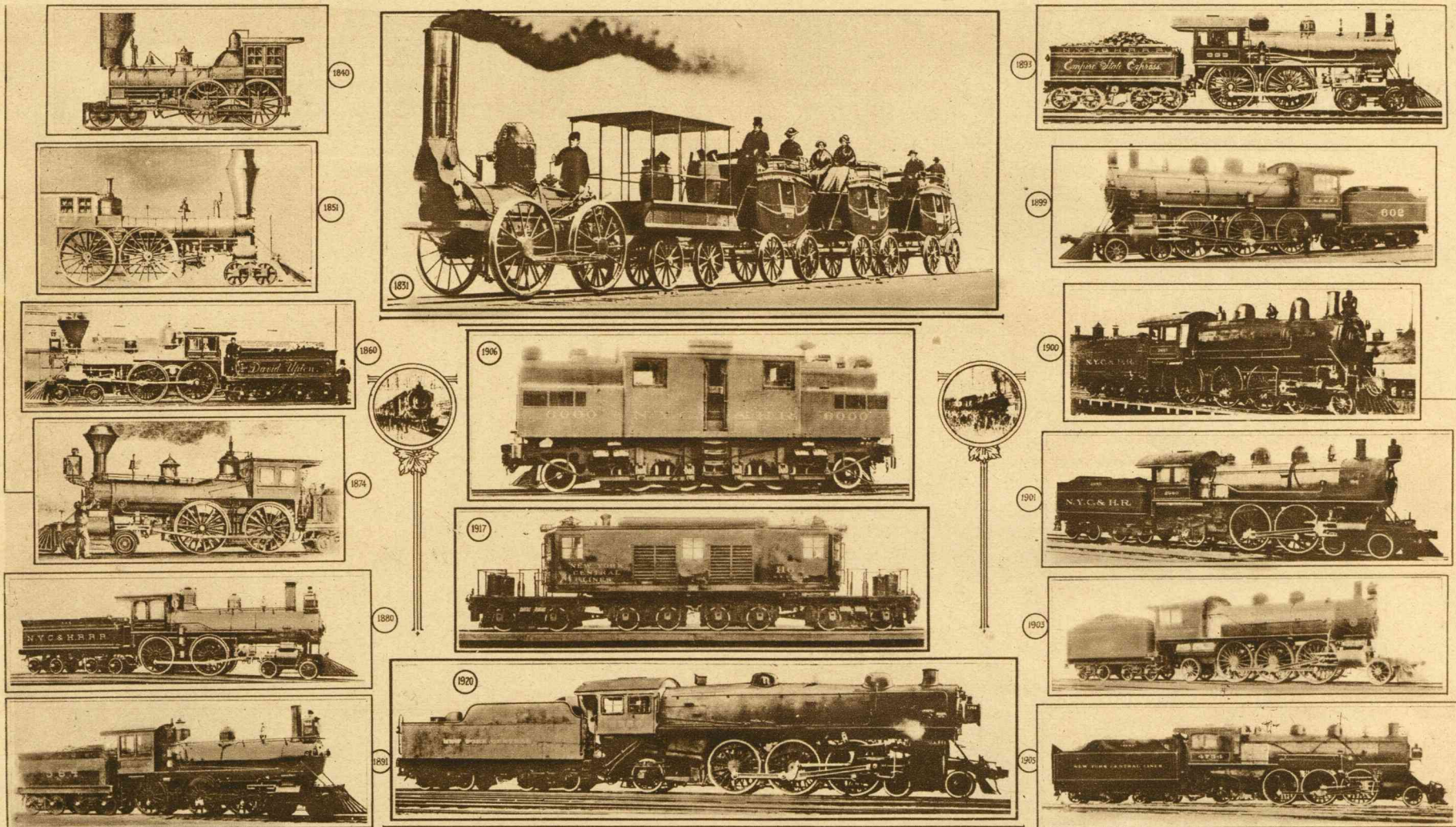
— Of... of... wat, mijnheer? stotterde ik.

— Of u gaat onverbiddelijk den bak in, mijnheer Max. Verstaat u dat?

Ik verstond het zóó goed, dat ik, zij het met bloedend hart, mijn portefeuille voor den dag haalde, de gelden bijeenzocht en ze, met een binnensmondschen vloek, afdroeg.

Maar ik zweer bij me zelf, nooit meer een verkeerden naam op te geven. Want dat bleek niet slechts „een zeer zeker strafbare slimheid”, zooals de commissaris het genoemd had, maar in sommige gevallen ook nog een dure aardigheid te kunnen worden. En dat in die „malaise”.

M. PEERBOOM.

DE EVOLUTIE DER LOCOMOTIEF IN AMERIKA

Onze foto geeft een aanschouwelijke voorstelling van de verschillende ontwikkelingsfasen der locomotief op de lijnen der New-York Central Lines, een spoorweg-trust, welke het verkeer in en nabij New-York City voor een groot gedeelte beheerscht. De verschillende typen ontstonden successievelijk in de jaren 1831—1921.

Boven in het midden de eerste trein, voortbewogen door de „De Witt Clinton”, de derde locomotief, in de Vereenigde Staten gebouwd en de eerste machine, welke in den Staat New-York in bedrijf kwam. In Augustus 1831 maakte de boven afgebeelde trein zijn eersten tocht van Albany (aan de Hudson-rivier gelegen) naar Schenectady.

Onder de „De Witt Clinton” vindt men elektrische locomotief no. 6000, de eerste elektrische machine voor de New-York Central Lines gebouwd. Daaronder een afbeelding van elektrische locomotief nummer 1162, welke het type voorstelt, in 1921 op de hoofddlijnen in gebruik.

Daaronder een afbeelding van de zwaarste stoomlocomotief met drie gekoppelde assen, welke dient om den bekenden „Twentieth Century Limited” trein (van New-York naar Chicago) te vervoeren. Op die trajecten, welke niet geëlectrificeerd zijn, worden de snelreinen, (welke circa 800 à 900 ton wegen), door middel van deze machines met snelheden van meer dan 110 K.M. per uur vervoerd.

De overige afbeeldingen brengen de verschillende ontwikkelingsfasen der stoomlocomotief in beeld. Boven rechts machine nummer 999, waarschijnlijk een der meest beroemde locomotieven der wereld. In Mei 1893 in dienst gesteld, verbeterde deze machine alle bestaande snelheids-reords door een snelheid te ontwikkelen met den „Empire States Express” van 170 K.M. per uur; men lette op de zeer groote drijfwielen. Nog steeds is dit renpaard in dienst, ook al is het niet in staat, de zware moderne all-steel trains te trekken. Een andere beroemde locomotief is links onder afgebeeld;

deze machine bereikte in 1895 met trein een snelheid van 144 K.M. per uur. Wel een bewijs, dat het rijden met groote snelheid niet een specialiteit van onze 20-eeuwsche locomotieven is.

Bij het beschouwen der foto's blijkt duidelijk, hoe zeer de gewichten der locomotieven zijn toegenomen. De eerste machines met de groote wielen waren in staat met de zeer lichte treinen van de eerste helft der vorige eeuw (men lette op de aardige koetsjes van 1831) groote snelheden te ontwikkelen. Langzamerhand ontstonden zwaardere personenwagens, eerst op twee assen, daarna op vier en ten slotte in Amerika de stalen Pullman-Car op zes assen. Het confort voor de passagiers is in deze treinen wel tot het maximum opgevoerd; dank zij den zeer zwaren rijtuig (gewicht circa 75 ton) kan men rustig een brief schrijven, terwijl de trein met een snelheid van 100 K.M. per uur voortijlt.

T. S. Bosman.

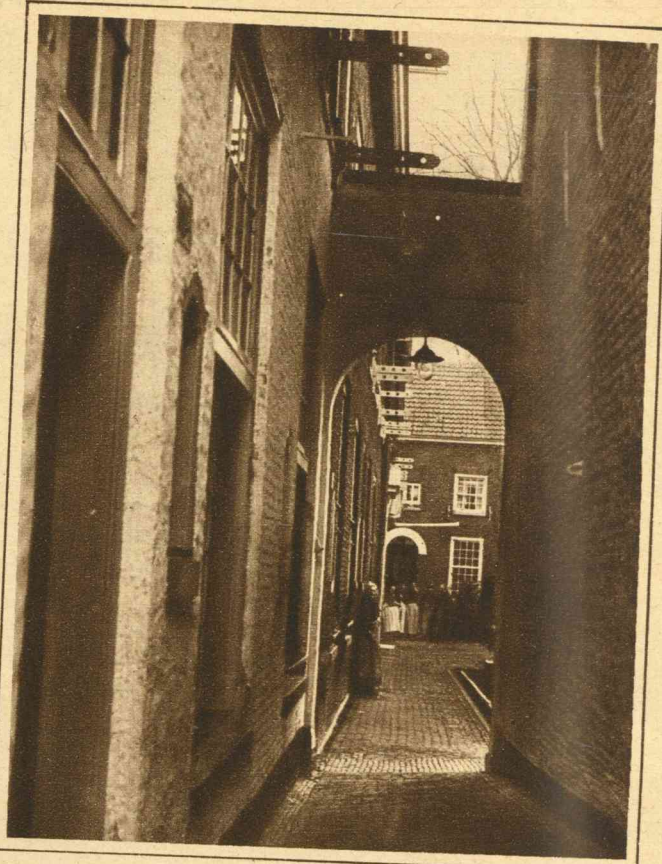
Amsterdamsche Hofjes

Binnenplaats van het „Hofje van Venetië“.

En buurpraatje.

Inrijk Hofje der „Huiszittende Weduwen“.

Op deze pagina reproduceeren wij een aantal traaije foto's van eenige hofjes te Amsterdam, die genoeglijke plekjes grond, welke, als ze niet door een burenruzietje uit hun dommelige rust worden opgeschrikt, voor de ouden van dagen als het ware een oase van kalmte beteekenen temidden van de roezemoezige groot-stad.

Het Hofje der „Huiszittende Weduwen“.

Het Moenshofje in de Vinkenstraat.

Het bekende Begijnhofje, dat ook door vele vreemdelingen wordt bezocht.

Het fraaije zestiende-eeuwsche poortje van het Begijnhof.

Aan den ingang van het Moenshofje.

DE MACHT DER DRIE

Een roman uit het jaar 1955

DOOR HANS DOMINIK

Geautoriseerde vertaling door Pierre Dumoulin

42)

Van middernacht komt de macht". Meer dan eens kwam dat woord van zijn lippen terwijl hij een stuk smeedwerk met krachtige houwen den gewenschten vorm gaf. Er klonk gevoel van macht uit de slagen waarmede hij den hamer op het aanbeeld deed neerkomen, zoodat het ver door de ijszalen dreunde.

Silvester luisterde slechts met een half oor. Hij was onrustig bij den arbeid en zijn gedachten verwijlden in de wijde verte. Wel hadden de woorden van Atma hem voorloopig gerustgesteld. Maar tevreden zou hij eerst zijn als ethergolven en electronenbewegingen Jane's beeld weder tot aan de pool zouden brengen en zijn stem over Spitsbergen en Scandinavië tot in het stille vertrek te Dusseldorf zouden voeren. Hij smachtte er naar zijn jonge vrouw te zien, met haar te spreken en werkte haastig en vreugdeloos aan de nieuwe inrichting, die op verlangen van Erik Truwor spoedig moest gereedkomen. De rusturen gedurende den langen helderen poolnacht besteedde hij om op den top van den berg de antennen voor het draadloze station te spannen.

Slechts een zware psychische schok kan den grendel doen breken. Dr. Glossin wist het. Daarom had hij Jane de courant met het bericht over de catastrofe van Liunais gegeven. Op het laatste oogenblik, toen de grendel bijna zou gebroken zijn, had Atma ingegrepen. Het was aan zijn kracht gelukt de grendeling nog eenmaal te doen houden en te sluiten. Maar hij had door den zwaren aanval van Glossin een beschadiging gekregen. Een tweede onvermoede stoot kon hem licht doen springen.

Voorloopig was Jane gerustgesteld. Op dat oogenblik waarop zij onder den verpletterenden indruk van het bericht van Liunais half onmachtig in de armen van Glossin hing, was het plotseling als een stellige en onomstootelijke zekerheid door haar ziel gegaan: Silvester leeft. Hij is met zijn vrienden in veiligheid. Ik zal spoedig van hem hooren. Het was de telepathische beïnvloeding van den Indiër geweest, die haar dat vaste vertrouwen gaf, die het haar mogelijk maakte, om Glossin's woorden te glimlachen, hem haar andere, betere overtuiging voor te houden.

Dr. Glossin had het huis der Termölens verlaten, geheel terneergeslagen en innerlijk verscheurd. Hij voelde dat alle steun ontzoonk.

Sedert Cyrus Stonard met de gedachte aan een oorlog tegen het Britsche Wereldrijk rondliep, had Glossin in zijn onderbewustzijn het gevoel, dat de President-Dictator om zijn heerschappij, misschien zelfs om zijn hoofd speelde. Het bleef hem echter zelf verborgen en hij werd er zich niet van bewust voordat de hartstochtelijke uitbarsting van den Dictator het aan het licht bracht. Thans voelde hij het van dag tot dag en van uur tot uur duidelijker. Cyrus Stonard's ster was dalende. Het was tijd zich van hem los te maken. Voor een karakter als van Glossin echter was deze scheiding van gelijke beteekenis als verraad en overgang naar de andere partij.

Hij dacht er niet meer aan, de opdracht van Cyrus Stonard uit te voeren. De Dictator mocht de drie mannen zelf vangen als hij ze hebben wilde. Maar Jane wilde en moest hij onder alle omstandigheden in zijn macht en aan zijn zijde brengen, het mocht dan kosten wat het wilde. Het was hem niet gelukt den grendel bij den eersten stormloop te doen springen. Geen wonder wanneer een hypnotische kracht als die van Atma dezen gelascht had. Maar Dr. Glossin wist ook, dat elke aanval de grendeling verzwakte, dat zij toch eens breken moest wanneer zij niet voortdurend vernieuwd werd. Hij besloot voorloopig te Dusseldorf te blijven, het huis waar Jane woonde in het oog te houden en de eerste gelegenheid de beste af te wachten en te benutten.

Het was bijna vier uur in den namiddag, de tijd

waarop Silvester met Jane placht te spreken. Zooals gewoonlijk zette zij zich aan het apparaat en hield den hoorn vol verwachting aan het oor.

Nog slechts enkele seconden, dan moest de stem van Silvester tot haar doordringen. Dan zou zij uit zijn eigen mond vernemen hoe de brand in Liunais had plaats gehad en waar hij zich thans met zijn vrienden bevond. Jane zat te wachten op de verlossende woorden, wachtte terwijl seconden tot minuten werden en uit minuten kwartieren groeiden.

Het apparaat bleef stom. Slechts het lichte ruischen van den electronenversterker was aan het telefoonmembraan te hooren.

Zij wachtte. Zij kon immers niet weten, dat Silvester op dit oogenblik den straler aan de pool richtte en haar beeld op de matruit bracht, haar zag zitten wachten en honderdmaal het feit verwenschte, dat de antennen voor de telefonische verbinding nog niet gespannen waren. Zij wist alleen maar, dat zij hier tevergeefs op Silvester's stem wachtte en er begonnen twijfelingen in haar hart op te komen. Glossin's woorden kwamen haar in de gedachten. Zou het toch waar zijn, dat . . . ? Zou de krant niet gelogen hebben, die Glossin haar op dien tijd gegeven had?

De tweede schok, die den grendel kon doen springen, misschien reeds moest doen springen, kwam zonder Glossin's toedoen. Hij kwam, omdat zeshonderd

Vijf bekende kapelmeesters te Londen.

Hierboven brengen wij een kiek van een vijftal Nederlandsche kapelmeesters, die op het oogenblik onder directie van J. Lyons & Co. Ltd. te Londen in diverse ontspannings-gelegenheden werken. In het midden zit Jeanne Köhler-Guldmond (uit de Nieuwe Karseboom); links Willy Goetze, (het laatst verbonden aan de Rotonde op de Pier te Scheveningen); rechts Gaetano de Vito (Mille Colonnes). Staand, links Cor Köhler (Nieuwe Karseboom) en rechts Eddy Roos (Cabaret La Galté). — Hoewel enkelen van geboorte geen Hollanders zijn, voelden zij zich in ons land toch zoozeer thuis, dat ze thans in Engeland zich volkomen als dutchmen gevoelen, en hun brief aan ons onderteekenden met „Groeten van de vijf Hollanders“.

mijlen verwijderd in sneeuw en ijs een paar draden niet op tijd waren gespannen geworden.

De minuten verliepen. De klok begon te slaan en verkondigde het vijfde uur. De tijd, waarop Jane, volgens afspraak, de electronen-lampen zou laten branden, haar apparaat in de ontvangstelling zou laten staan, was voorbij.

Dát was haar duidelijk, Silvester was er niet . . . er was hem het een of ander overkomen . . . Hij was . . .

Zij dacht het woord niet ten einde. Door een plotselinge impuls gedreven, sprong zij op en nam een besluit. Een overijld en onzinnig besluit. Maar zij had in deze oogenblikken nog slechts dat ééne gevoel, dat zij weg moest om Silvester te zoeken, totdat zij hem gevonden zou hebben.

Voorzichtig opende zij de deur die toegang gaf tot de kamer der oude Termölens. Die hadden hun middagslaapje nog niet uit. Zachtjes deed zij de deur weer dicht. Met bevende handen vulde zij haastig een kleine leeren tasch met het allernoodigste. Een paar regels aan de oude lieden, dat zij heenging om haar echtgenoot te zoeken.

Aan de deur bleef ze staan en omvatte met een langen blik nog eens de eenvoudige kamer, waarin zij het laatste gelukkige uur met Silvester had beleefd. Daar stond nog het electronen-ontvangtoestel, waarmede zij op elk oogenblik en overal zijn stem kon hooren, wanneer hij haar riep. Zij ijld er heen en hing zich het apparaat over den schouder. Zonder geluid en ongezien verliet zij de kamer, maar niet ongezien het huis.

Dr. Glossin zag haar de straat opgaan. Hij volgde haar eerst in de Uferbahn, vervolgens in het vliegship, zorgvuldig acht gevende, dat hij zelf niet door haar

gezien werd, maar ijverig er op bedacht, haar niet uit het oog te verliezen.

De telenergetische straler van Silvester werkte met een bijzondere, door hem voor het eerst in zui-veren en geconcentreerden vorm tot stand gebrachte soort van energie, met de vormenenergie. Zijn apparaat bevatte op bijzondere wijze gebonden, een naar verhouding slechts geringen voorraad van dezen energievorm.

Om nochtans het geweldig vermogen van den straler te verklaren, moet men twee omstandigheden in het oog houden. Ten eerste de automatische zelfvernieuwing der vormenenergie. Een kiemkrachtige eikel bezit slechts onmeetbaar geringe hoeveelheden van vormenenergie. Deze geringe hoeveelheid is evenwel voldoende om uit aanwezige stoffen en onder den invloed van eenvoudige zonnestraling een groote eikeboom te doen ontstaan. Daarna echter is de oorspronkelijk voorhanden hoeveelheid vormenenergie geenszins uitgeput. Integendeel, zij wordt automatisch vergroot, want de uit den eersten eikel gegroeide boom brengt nieuwe eikels in groote hoeveelheid voort.

Naar hetzelfde grondbeginsel onderging de in den straler geborgen voorraad vormenenergie door de werking van het apparaat geen vermindering, maar hij bleef voortdurend op gelijke hoogte.

Ten tweede moet er steeds weer de nadruk op gelegd worden dat de straler de overal in de ruimte voorhanden fysieke energie slechts vrijmaakte ongeveer zooals de vingerafdruk op den trekker van een geweer de in de geweerpatroon voorhanden chemische energie. Slechts de grootte en de vormverleening der stralende elementen begrepsden de werkingen, die met het apparaat te bereiken waren. Den laatsten grooten straler had Silvester op een maximumvermogen van 10 miljoen kilowatt of 13 miljoen paardekrachten berekend. Dat was een indrukwekkende capaciteit, een energiehoeveelheid, die zich in den loop van uren en dagen tot in het reusachtige kon ophoopen. Het was een gebiedende eisch voorzichtig met machines van zulk vermogen om te gaan, zorg te dragen, dat het gewicht van den aanval, dien men er mee deed, niet op een punt viel, dat niet bedoeld was.

Er kon niets gebeuren, zoolang de straler op juiste wijze bediend werd, zoolang de weinige en eenvoudige voorschriften voor de behandeling in acht genomen werden. Maar om die in acht te nemen moest men zijn zinnen bij elkaar hebben. Men mocht van schrik en opwinding niet het hoofd verloren hebben, zooals Silvester, toen hij op het

zesde uur van den vierden dag, dien de drie aan de pool doorbrachten van den straler wegliep.

Te vier uur van dien dag had Silvester den straler gericht, den nieuwen telefoonaanleg ingeschakeld en wilde hij Jane van zijn redding mededeeling doen.

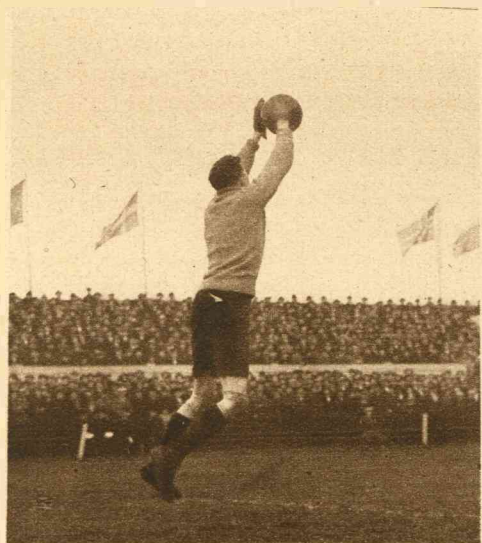
Hij stelde den straler op het bekende doel en bracht het beeld van Jane's kamer te Dusseldorf op de matruit. Elk voorwerp van het ver verwijderde vertrek werd zichtbaar. Maar het ontvangapparaat, dat hij Jane bij zijn afscheid gegeven had, kon hij niet vinden en Jane zelf was er niet.

Silvester zocht. Hij liet den straler duim voor duim voortgaan en volgde met steeds toenemende opwinding en zorg het beeld op de ruit, elk vertrek in het huis der Termölens. Hij zag iedere der hem zoo welbekende kamers. Hij werd den ouden heer en Mevrouw Louise gewaar. Hij zag hoe zij bekommerd schenen en driftig met elkander spraken. Hij volgde het spoor van Jane op de straat. De beelden van alle wegen en plaatsen, die hij gedurende zijn verblijf te Dusseldorf met haar bezocht had, trokken op de ruit voorbij. Hij zocht met toenemende verwarring en angst totdat hij na zich uren lang moeite gegeven te hebben de navorsching ontmoedigd moest opgeven.

Atma! was zijn gedachte. Atma moest hem helpen. Atma beschikte wel over de middelen en krachten om terug te vinden, wat hij zelf met zijn wonderbaarlijke ontdekking niet vermocht te vinden. Hij verliet dus den straler en liep door gangen en grotten, totdat hij Atma aantrof. Hij vond hem in gesprek met Erik Truwor. Woorden en zinnen troffen zijn oor waarop hij in zijn opwinding nauwelijks acht sloeg.

(Wordt vervolgd).

UIT HET VOLLE LEVEN

De voorwedstrijd van het Nederlandsche elftal.

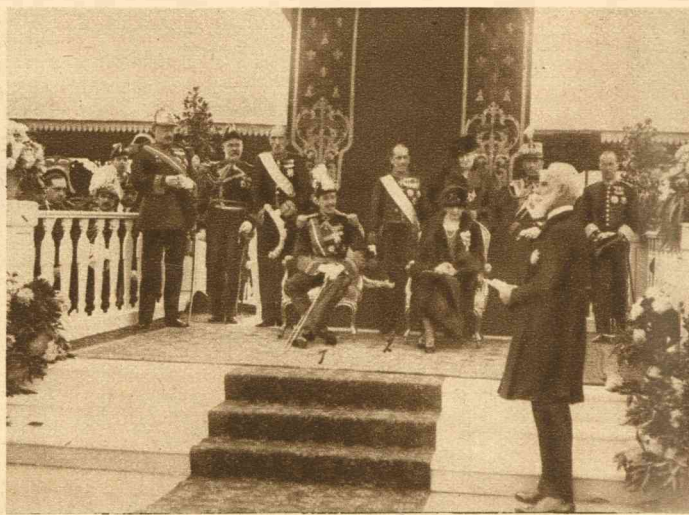
Zondag 1.1. speelde op het Ajax-terrein te Amsterdam het Nederlandsche elftal een proefwedstrijd tegen de Stormvogels, welke door het Nederlandsche elftal met 4—1 gewonnen werd. Links de hollandsche doelvrediger J. de Boer in actie. Midden: het Nederlandsche elftal dat Zondag 25 November tegen het Zwitsersche elftal in het veld zal komen. Rechts: een interessant spelmoment.

Op het graf van den onbekenden soldaat te Parijs brandt tegenwoordig een herinneringsviam. — Op onze foto ziet men Generaal Gourand „het eeuwige vuur” ontsteken op den verjaardag van den wapenstilstand.

Duikend van Amsterdam naar Marseille.
Dat de dwaasheid de wereld nog niet uit is, bewijst de Nederlander C. Takkenberg, die kopje-duikend van Amsterdam naar Marseille gaat.

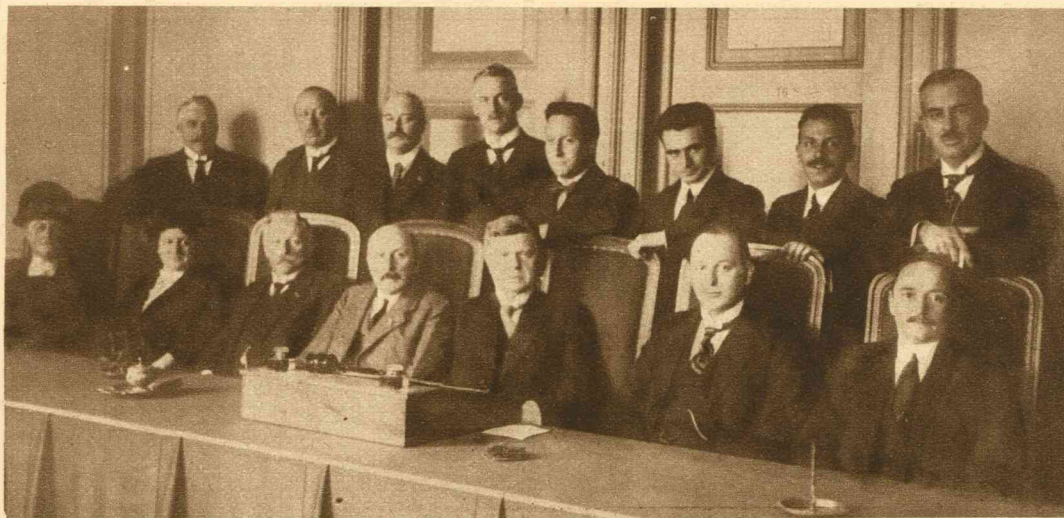
Ter herinnering aan de zeelagen van Santiago de Cuba en Cavite

werd te Cartagena in tegenwoordigheid van den koning van Spanje (1) en den president van het directoire generaal Primo de Rivera (2) een monumentonthuld.

Dirk Schäfer,

de groote nederlandse pianist en componist, hoopt 25 November a.s. zijn 50sten verjaardag te vieren. Er is een commissie gevormd om dezen eminenten kunstenaar naar verdienste te huldigen.

Het Bestuur van de Afdeeling 's-Gravenhage van het Genootschap tot Zedelijke Verbetering van Gevangenen.

Zittend, van links naar rechts: Mej. Methorst, Mevr. van der Heide, de heeren G. R. van Nauta Lemke (vice-Voorzitter), G. J. Noordhoek Hegt, J. H. Ekering (Voorzitter), Mr. Tj. de Vries (Secr.), van Heffen. Staande, van links naar rechts: de heeren J. W. Franck, Mr. G. J. Verburg, C. J. Feith, P. J. H. Kleinschmidt, Mr. J. Hijmans, W. J. de Wit, A. Miebies, Dr. Gevers Leuven.

Mr. D. A. P. N. Koolen,

Voorzitter der Tweede Kamer, die een van H. M. de Koningen ontvangen opdracht tot formeering van een nieuw Kabinet in beraad gehouden heeft.

Birgit Engell

de beroemde zangeres, die den eerenaam verworven heeft van „De Deensche Nachtegaal”, zal binnenkort onder leiding van Dr. G. de Koos een tournee door ons land maken.

De Duitsche kroonprins te Oels.

De kroonprins en de kroonprinses staan den fotografen en filmoperateurs toe een opname van hen te maken.

Prof. J. J. A. A. Frantzen,

hoogleraar in de Fransche Taal en Letterkunde te Utrecht, die de vorige week op 70-jarigen leeftijd overleed.

VOOR ONZE

Nuttige Wenken.

Voor vloeren van dennenhout is een goede boenwas een mengsel van 500 Gr. geelhout, 250 Gr. oker, 100 Gr. potasch en 200 Gr. gele was. Eerst wordt het geelhout een dag te voren in 3 L. water geweekt en den daaropvolgenden dag gezeefd. In de helft van deze oplossing verwarmt men de fijn gemaakte stukjes was onder voortdurend omroeren tot alles kookt. In de andere helft der eveneens warm te maken oplossing wordt de oker opgelost. Ten slotte worden beide oplossingen gekookt en tot volledige afkoeling geroerd en samen vermengd. Men smeert de vloeren met deze was in door middel van een penseel en wrijft ze met een boender uit.

Teneinde badsponsen te reinigen begint men met de sponsen een dag in schoon water te leggen en ze vaak goed uit te knijpen, daarna legt men ze in een oplossing van 30 Gr. overmangaanzure kali in 4 K. G. water. Na 15 minuten neemt men nu de roodgeworden sponsen uit deze oplossing, knijpt ze goed uit en legt ze in een tweede oplossing van 100 gr. onderzwavelzure natron, 50 Gr. zwavelzure magnesium en 100 Gr. zoutzuur in 5 Liter water, laat deze oplossing een poos inwerken en spoelt ze dan flink na in schoon water. De sponsen zijn dan niet alleen gewasschen maar ook gebleekt.

Hetzelfde bereikt men, als men de sponsen wascht in lauw water waaraan men 20 druppels natronloog per liter toevoegt, ze in schoon water uitspoelt en ze zoo lang in broomwater laat liggen tot ze wit zijn; als men ze dan in de zon legt, worden ze nog witter.

Vettig geworden badsponsen drenkt men eerst met spiritus, knijpt ze herhaaldelijk uit, wat men daarna in water zoo lang herhaalt tot ze schoon zijn.

Men bestrooit de vochtige spons met chloorkali en laat die er op vervliegen, waarna de spons goed wordt uitgewasschen.

Men legt de spons 12 uur in een sterke oplossing van potasch en spoelt haar daarna goed uit.

Zeepige en kleverige sponsen legt men een tijd in karnemelk, wascht ze dan uit en legt ze dan nog eens in lauw water met soda, spoelt ze goed na en droogt ze op een luchtige plaats.

Bloemen kan men twee weken goed houden, als men het water iederen dag ververscht en er regelmatig een beetje chilisalpeteer aan toevoegt.

De nieuwe Mode.

Links: Tailleur van zwarte jacquardstof. Geheel recht model. Manteltje en rok beide met de moderne overslag-sluiting. De binnenkant van de groote revers is gevoerd met goud-brocaat. De kraag is bedekt met de vacht van een zwarten aap. De zakjes zijn ook met lang dik apenbont versierd. Rechts: Klein manteltje van gewatteerd satijn, in zwart of modetint. Van buiten geheel geborduurd met gouddraad (of harmonieerende zijde). Zachte donkere vos aan hals en polsen. B. M.

Hetzelfde bereikt men door er iederen keer 1 theelepel geest van salmiak in te doen.

Idem als men de bloemen iederen nacht in frisch water zoo legt, dat ze onder liggen.

Wil men bloemen lang goed houden, dan moet men ze na het afsnijden wasschen, en in een pot zetten, die op 1000 deelen water 30 deelen fijngeschaafde zeep en 3 deelen keukenzout bevat, waaraan men nog wat borax toevoegt.

HUISMOEDERS

Recepten.

Marmeladebollen.

Benodigd: 500 gram bloem; 3½ d.L. melk; 125 gram boter; 1 ei; 1 eierdooier; 35 gram poedersuiker; 10 gram gist; 8 gram zout; marmelade.

Bereiding: Van bloem, gist, melk, poedersuiker, 100 gram gesmolten boter en het zout een beslag maken en dit laten rijzen. Het deeg daarna op een met bloem bestrooide deegplank tot een dunne plaat uitrollen en er vierkante lapjes van 5 à 6 c.M. lengte van snijden. Op elk lapje deeg wordt in het midden ongeveer een paplepel dikke marmelade gelegd, de hoeken worden naar elkander toe geslagen en de randen met water op elkaar gekleefd. De bolletjes naast elkaar op een met bloem bestrooid bakblik leggen, ze met een doek toedekken, opnieuw laten rijzen, daarna vlug met boter bestrijken en in den oven bruin en gaar bakken (ongeveer 1 uur).

Ze worden warm met suiker bestrooid en dadelijk opgediend.

Snoek bakken.

Benodigd: 1 K.G. kleine snoek; zout; bloem of paneermeel, boterolie of frituurvet; 3 à 4 schijfjes citroen; peterselie of gele blaadjes kropsla.

Bereiding: Voor het bakken worden gewoonlijk de kleinere exemplaren gebruikt. Ze worden geschubd, uitgenomen, gewasschen, afgedroogd en aan de rugzijde eenige keeren ingekorven. Na deze voorbereiding de visch rijkelijk met zout bestrooien en ongeveer een half uur laten staan! Daarna de visch stuk voor stuk goed afdrogen, in bloem of paneermeel wentelen en in de heete olie (of in de pan met frituurvet) aan beide zijden bruin bakken. De gebakken snoek op een schotel schikken; dezen garneren met uitgetande schijfjes citroen, van pit ontdaan en een bosje peterselie of gele blaadjes kropsla.

Men kan er aangemaakte sla met gebakken aardappelen of aardappelsla bij presenteren.

Op dezelfde wijze kunnen kleine baars en snoekbaars bereid worden.

VOOR DE JEUGD

HOE DE OLIFANT AAN ZIJN SLURF KWAM

III.

Op dat oogenblik kwam de slang aanschui-felen en zei: „Jonge vriend, als je niet zonder aarzelen en onmiddellijk trekt zoo hard als je kan, dan ben ik vast overtuigd dat jouw vriend daar, in die gevlekt lederen ulster (en hiermee bedoelde zij den Krokodil) jou in die modderige rivier zal gesleept hebben, voordat je tot tien kunt tellen.”

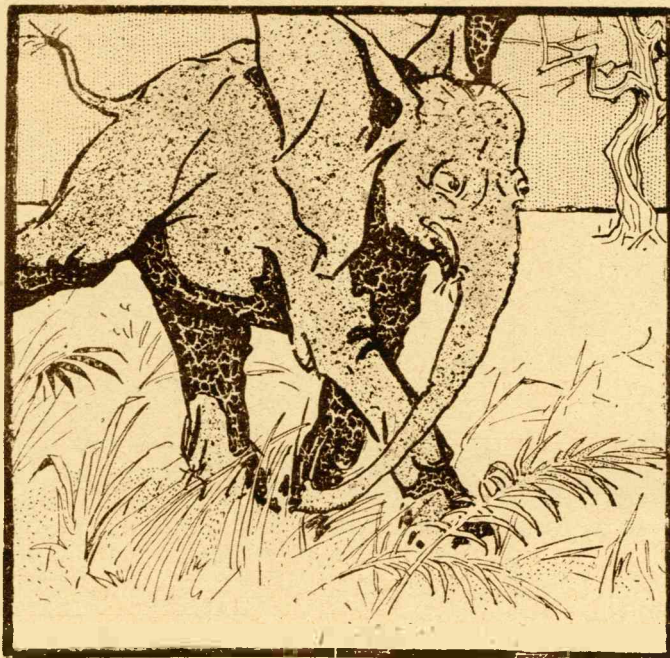
Het olifantenkind schrok toen hij dat hoorde. Hij ging op zijn achterpooten zitten en trok en trok dat zijn neus langer werd. De Krokodil schuifelde inmiddels achteruit het water in en sloeg met zijn staart, dat alles modder werd. En ook hij trok en trok en trok en de neus van den Olifant werd steeds langer. En het olifantenkind zette alle vier zijn pooten schrap en trok en de Krokodil zijn staart als een roer gebruikende trok en den olifantenneus rekte maar steeds uit als een soort elastiek.

Eindelijk voelde het olifantenkind dat zijn krachten afnamen, hij werd hoe langer hoe meer naar de rivier getrokken en in zijn angst riep hij door zijn neus, die nu bijna anderhalven meter lang geworden was: „Ik kan niet meer!”

Maar toen kwam de Slang hem te hulp, krónkelde zich in een knoop om de achterpooten van den Olifant en zei: „Jonge, onervaren wereldreiziger, wij willen ons de moeite getroosten om een weinig te helpen trekken, want doe ik dat niet, dan weet ik zeker, dat die levende duikboot daarginder met zijn gepantserd bovendeck (en hiermede bedoelde zij den Krokodil) jouw verder bestaan voor goed onmogelijk zal maken.”

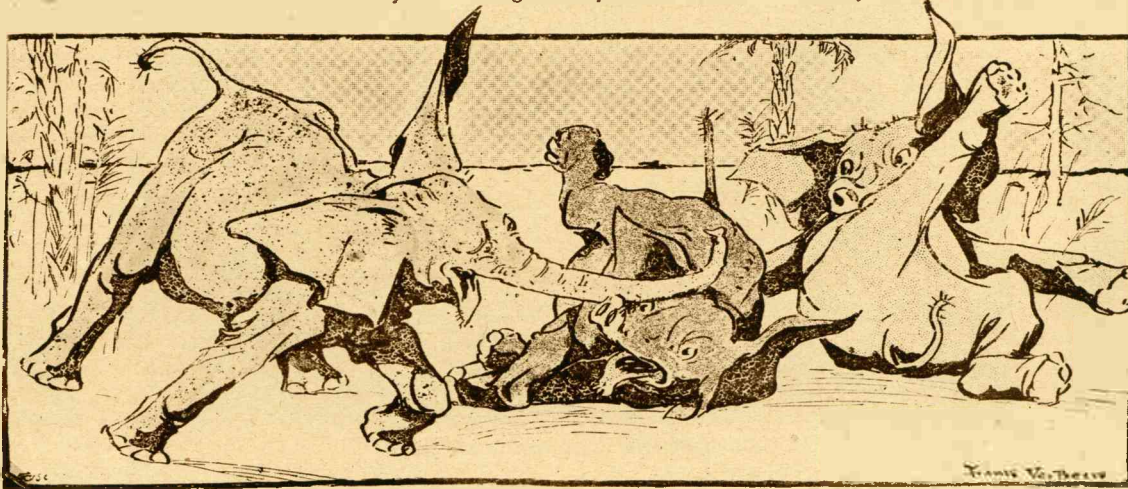
Die Slang had een grappige manier van praten. En zoo hield hij vast en trok en het olifantenkind trok en de Krokodil trok, maar de Slang en de Olifant trokken het hardst, zoodat ten slotte de Krokodil den neus van den Olifant losliet en met een plomp in het water gleed.

Onze Olifant viel hierdoor plotse-

„Ik denk er over, naar mijn familie terug te keeren” (zie volgend nummer).

ling achterover, maar toen hij zag dat hij bevrijd was, bedankte hij den Slang en liep naar het water om zijn

Hij sloeg twee van zijn broeders tegelijk tegen den grond (zie volgend nummer).

pijnlijken neus wat af te koelen, nadat hij die eerst met frissche bladeren bedekt had.

„Waarom doe je dat?” vroeg de Python

„Neem me niet kwalijk,” was het antwoord, „maar mijn neus is heelemaal misvormd en nu wil ik hem afkoelen, in de hoop dat hij weer zal slinken.”

„Nou, dan zal je lang kunnen wachten,” zei de Python. „Sommige lui weten nooit wat goed voor hen is.”

Onze jonge Olifant bleef nog drie dagen daar aan de rivier, maar zijn neus werd niet korter en hij ging scheel kijken, want de Krokodil had zoo hevig aan zijn neus getrokken, dat deze een lange trechter geworden was, een slurf zooals de tegenwoordige olifanten hebben.

Aan het eind van den derden dag werd hij in den schouder gestoken door een wesp en zonder dat hij er bij dacht wat hij deed, lichtte hij zijn langen neus op en sloeg de wesp met het eind ervan dood.

„Voordeel nummer één!” zei de Python die het zag.

„Dat had je 'm nooit geleverd met dien wipneus van vroeger! Probeer nu een weinig te eten!”

Voordat hij er aan dacht, wat hij deed, strekte de Olifant zijn slurf uit, plukte een grooten bundel geurend gras, veegde het schoon langs zijn voorpooten en stak het in zijn bek.

„Voordeel nummer twee,” hernam de Slang. „Dat had je nooit kunnen doen met je pipneus. Vindt je het niet erg warm?”

„Ja,” zei Jumbo en zonder er bij te denken, liep hij naar de rivier, snoof met zijn slurf een hoeveelheid modder

op en spoot het over zijn kop, waar het als een verkoelende slikslaag op zijn huid vastdroogde.

„Voordeel nummer drie,” zei de Slang, „dat zou je evenmin klaargespeeld hebben met dat mopneusje van vroeger. Nou, en hoe zou je het vinden, als je weer eens een flink pak slaag kreeg?”

„Neem me niet kwalijk,” zei de Olifant, „daar heb ik heelemaal geen trek in.”

„Hoe zou je het dan vinden om zelf een pak slaag uit te deelen.”

„Nou,” antwoordde Jumbo, „dat zou ik wel leuk vinden!”

„Zoo,” zei de Python. „Dan zal je lange neus je goed te paskomen om opstoppers uit te deelen.”

(Slot volgt). OOM TOM.

DE LOKSTEM VAN HET NOORDEN DOOR THÉRÈSE HOVEN

23)

XVI. MOEARATEWE.

Louise's ernstig verzoek is de dag van haar vertrek naar de nederzetting, waar Dolf een ondergeschikte betrekking heeft, geheim gehouden.

Ze heeft er met niemand over gesproken, behalve met Dokter Veendam en Mevrouw Brandsen. Eric heeft haar wensch geëerbiedigd en haar niet meer opgezocht.

Den ochtend na hun droef, lang onderhoud heeft ze een kort briefje aan Dolf geschreven enkel met de aankondiging van haar beterschap en haar plan om weer met hem te gaan samen wonen, als 't hem aangenaam zou zijn.

Daar er geen postverbinding tusschen Balik-Papan en Moearatewe is, moet zij een looper sturen, die er drie dagen over doet: één dag er naar toe, één overblijven om uit te rusten en één voor den terugweg.

Al weet ze dat niets goeds haar in haar nieuwe woonplaats zal wachten en al heeft ze ook geen vertrouwen meer in haar man, zoo ziet ze zijn antwoord met eenige spanning tegemoet.

Dolf is toch degeen geweest, die het eerst het onbewust sluimerend liefdesverlangen in haar heeft doen ontwaken, hij staat haar, in vele opzichten, nader dan wie ook ter wereld, hij is de vader van haar kind; zoolang hij leeft kan hij haar nooit onverschillig worden, meent ze. Dat is ook een der bedenkingen tegen een echtscheiding en vooral tegen een tweede huwelijk, al heeft zij die niet tegenover Eric geuit.

Als zijn brief komt, maakt ze dien met trillende vingers open.

Moearatewe. Woensdag.

Lieve, beste Loukie,

Ik hoop dat je mij zult gelooven, als ik je oprecht verzeker dat je briefje, hoe kort ook, mij een groote vreugde heeft veroorzaakt. Kind, het is hier zoo verlaten en ik ben zoo diep rampzalig geweest.

Balik-Papan te moeten verlaten, terwijl jij zoo ziek waart, was op zichzelf een wreede beproeving. Als een schurftigen hond hebben ze mij weggejaagd . . . ik begrijp nog niet, dat ik ze niet overhoop heb gestoken, die waanwijze kerels!

Ik mocht je niet eens oppassen, niet eens in de nabijheid blijven, ik moest weg, ik had de keuze tusschen naar deze negorij te gaan op een armzalig traktamentje of van honger te crepeeren.

O! wat hebben ze me gepest! Ze deden 't voorkomen, alsof ik je moedwillig op den grond had gegooid, ik, die voor je had willen sterven, toen ik je daar zoo zag liggen. Ik was geslagen . . . vernietigd, anders zou ik me wel verdedigd hebben — ten minste voor mijn rechten zijn opgekomen.

Enfin, dat is geleden! Ik hoop je te bewijzen, dat deze harde les niet vruchteloos aan mij is voorbijgegaan.

Ik ben een beest voor je geweest, voor jou, de liefste aller vrouwen, maar ik zweer je dat ik oprecht berouw heb.

Toen ik dacht je te zullen verliezen, kreeg ik, naast dat angstvisioen, tevens de openbaring van wat ons huwelijks-leven was geweest en wat het had kunnen zijn, als ik mij niet misdragen had.

Als ik terugdenk aan het geduld, dat je met mij gehad hebt, aan de talloze malen, dat je aan mijn belofte tot beterschap hebt geloofd, dan krijg ik een diepe vereering voor je en schaam ik mij voor mezelf.

En dan ons arm kind! Wat heb je er niet met engelachtige opoffering over gewaakt . . . zonder mij één enkel verwijt te maken — ofschoon je, even goed als ik, wist, dat 't zijn geestelijke minderwaardigheid aan zijn rampzaligen vader dankt.

Maar . . . dat alles is 't verleden! Laten we het begraven en het trachten te vergeten. Wij zijn beiden nog zoo jong, mijn Loukie! Er kan ons nog zooveel geluk in de toekomst wachten, wij hebben elkander toch innig lief gehad — ik heb je nog lief en zal mijn uiterste best doen om jouw liefde te herwinnen. Sedert ik hier ben, is er geen druppel alcohol over mijn lippen

gekomen! Wil je wel gelooven, dat ik er, temidden van al mijn ellende nog wel eens om lachen moet, als ik daar zoo 's avonds in mijn miniatuur voorgalerijtje zit met een fleschje frambozenlimonade!

Ik, Dolf Sprenger, 't bekende fuif-type uit Delft! Bewonder me niet te veel, want ik kan hier niets anders krijgen, ik had geen gelegenheid iets mee te nemen en ik zit op korting!

Maar jij komt! Ik ben er zeker van, dat als jij-maar weer bij mij bent, ik naar niets zal verlangen dan naar een kus van jouw lippen.

Je keert dus naar je man terug, wees ervan overtuigd, dat je hartelijk welkom zult zijn bij

Je armen, ouden Dolf.

Onwillekeurig glimlacht Louise; wat is hij toch een kind! En hoe weinig voelt hij 't vernederende van den toestand! Niettegenstaande alles, heeft ze toch mede-

Ko van Dijk.

Donderdag 22 November zal te Amsterdam ter gelegenheid van het 25-iaarig tooneeljubileum van Ko van Dijk door het Schouwtooneel worden opgevoerd: „Als de jonge wijn bloeit”, tooneelspel van Bjørnstjerne Bjørnson. Wij geven hierboven een foto van den knappen en sympathieken acteur, dien het zeker niet aan beangstelling bij zijn jubileum ontbreken zal.

lijden met hem en is vol heilige voornemens, als ze in de *tandoe* plaats neemt, die haar en Nico naar Moearatewe zal brengen. Ze heeft het kind toch liever bij zich in den draagstoel genomen.

Arm ventje! Tusschenbeide komt 't haar voor, alsof er eenige verbetering is te bespeuren, alsof 't gordijn wegtrekt en er licht schijnt in die jonge hersentjes!

Soms is zijn blik minder dof, plooiën zijn lippen zich tot een vagen glimlach. Zijn rug is ook veel sterker, hij zit nu rechtop . . .

Ze zou haar zorgen-kind niet willen missen, het is zulk een deel van haarzelf geworden!

Ze is nu lichamelijk weer bijna normaal, de lange rust is haar toch ten goede gekomen; haar grootste wensch is nu, dat haar knagend verdriet een zachte herinnering zal worden. Als zij Dolf maar aan 't werk en van de whisky af kan houden, is er nog kans op een draaglijk lot.

In Moearatewe is geen sociëteit en dus geen verleiding: ten minste dat hoopt ze.

In elk geval wil ze vol moed beginnen en niet toegeven aan sombere en zwartgallige voorstellingen.

Ze tracht zich voor den weg te interesseeren: het smalle pad is dwars door het oerwoud gemaakt, rechts en links is het dichte geboomte door lianen omslingerd. Hier en daar, tusschen het groen in, bespeurt ze een bloeiende orchidee. De fantastische, grillig gevormde bloesems steken aardig af. De stilte wordt enkel afgebroken door het kraken der bamboe-stokken, waarop de *tandoe* rust; uit 't bosch zelf komt geen enkel geluid.

Nu en dan springt een rijstvogeltje of een perkoetot van den eenen tak op den anderen, verder is er geen enkel teken van leven overdag, terwijl 't 's nachts in de *rimboe* wemelt van allerlei gedierte, groot en klein.

De kleine als: boschspinnen, schorpioenen, duizend-

pooten, adders zijn nog 't gevaarlijkste. Eric heeft er haar wel eens van verteld, als hij terugkwam van de jacht op wilde varkens. Eens had hij een python gevonden, een van die reuzenslangen, zooals ze op Borneo sporadisch voorkomen. De huid is waardevol en behoort tot de fijnste leersoorten. 't Ondier lag slapende ineengekronkeld, 't lijf nog opgezwollen met buit, die langzaam verteren moest, de kop er bovenop, als om het overige te bewaken. Eén goed gemikt schot, zelfs één flinke tik op den schedel zou de slang gedood — en hem in het bezit der huid gesteld hebben, maar hij vond er iets *unfair*s in om een vijand in zijn slaap te doden en feitelijk kon hij het beest niet eens als een vijand beschouwen. Een python, die zich zat heeft gegeten, slaapt geruimen tijd door.

Louise strijkt met de hand over 't voorhoofd, als om die herinnering aan Eric, met zoovele andere, weg te vagen.

Ze mag vooreerst niet aan hem denken; ze begint nu immers een nieuw leven, daar moet ze al haar kracht en wil en energie aan wijden . . . 't verleden moet dood voor haar zijn, tot ze er veilig haar gedachten over kan laten gaan.

Ze wil 't immers nog eens probeeren met Dolf; dan mag Eric ook geen plaats bekleeden in haar brein.

Dat is de eenige manier om hem terug te dringen in haar hart, zóóver, tot 't een verborgen hoekje, een stille schuilplaats wordt.

Plotseling wordt ze uit haar mijmeren opgewekt door schrille kreten, die veelvuldig van weerskanten uit het oerwoud schijnen te komen.

Op 't zelfde oogenblik wordt haar draagstoel neergezet en het gordijn geopend door meneer Hansen, een harer Europeesche begeleiders.

Zijn vriendelijk, lachend gezicht stelt haar gerust. Trouwens, ze heeft geen overdreven angstige natuur.

„Als u nu eens iets aardigs wilt zien, mevrouw Sprenger, dan raad ik u aan even uit te stappen. Geeft u mij den jongen maar. Thuis, in Holland, heb ik drie getrouwde zusters, ik versta dat kleine goed wel. Kom jij maar bij oom Guus, hoor!

„Zoo, geeft u mij nu de hand en loopt u even met mij mee, zonder op te kijken, tot ik u 't sein er toe geef. U hoeft niet bang te zijn, het is hier volkomen veilig. Zoo, nu hierin, u ziet, er is zelfs een zijpaadje in dit Natuur-Park. . . . Nu opkijken.”

Louise, die getrouw de haar gegeven instructies heeft gevolgd en met haar oogen op den grond gevestigd heeft geloopt, kijkt op en wordt een alleraardigst tafereeltje gewaar. Om een klein, glashelder, licht-blauw meertje staan kringsgewijze klapperboomen, waarin een vrij groote apenkolonie schijnt te huizen.

Zóó uitgelaten, zóó vlug, zóó lenig heeft zij die menschachtige viervoeters nog nooit gezien.

Ze moet om hun potsierlijke grimassen en hun dolle bewegingen . . . eerst glimlachen . . . dan vroolijk lachen . . . eindelijk schatert ze het uit.

Een openbaring voor zichzelf! Ze wist niet dat ze zoo lachen kon, had niet gedacht het ooit weer te zullen doen.

Ze wordt er tien jaar jonger door.

De twee ingenieurs en de verdere deelnemers aan de karavaan staan om haar heen, een algemeene verbroedering heeft er plaats.

Zelfs Timah, de ernstige, oude *baboe*, laat haar door *sirih*-kauwen roodzwart geworden tanden zien en krijscht van pret.

En . . . tot de onuitsprekelijke verwondering en vreugde zijner moeder, schijnt de arme, kleine negatieve Nico door het leven om hem heen aangestoken te zijn en maakt hij geluiden, die werkelijk aan het kraaien van andere *baby's* doen denken.

Zelfs doet hij zwakke pogingen om zijn armpjes uit te strekken.

„Pak ze dan maar,” moedigt Hansen hem aan. „Neem jij zoo'n Sim maar mee. 't Is aardig speelgoed. Kijk, nu gaan er een paar drinken,” voegt hij erbij, zich tot Louise wendende. „Weet u, deze kolonie is zóó dubbel leuk, omdat de apen zoo tam zijn en 't zijn mooie beesten.”

„Er wordt zeker niet op geschoten, anders zouden ze wel schuw zijn.”

„Och nee! Waarom zouden ze het doen? Op enkele plaatsen wordt apen-vleesch gegeten, maar toch heel weinig. Ik heb het mijn grootvader, die in zijn jonge jaren ergens op Celebes controleur was, wel eens hooren vertellen, dat ze hem eens een wildsoepje hadden voorgezet, dat weezet smaakte en dan van jonge aapjes was gemaakt. Onder in de terrine lagen de kopjes . . . nog al sinister!

(Wordt vervolgd).

PANDER
ZONEN

DEN HAAG

AMSTERDAM
ROTTERDAM

AFGHANISTAN KARPETTEN

200 x 300 f 48.—

60 x 120 f 5.80

40 x 70 f 2.70 en andere maten.

VOOR

Grappjes.

„Jan, leen me even een gulden!”
„Heb je hem maar even nodig?”
„Ja.”
„Nou, wacht dan maar even, dan heb je hem niet meer nodig!”

Vrouw: „Ik droomde vannacht dat ik een allerliefsten hoed had.”

Haar Man: „Dat is dan je eerste droom van een hoed die mij geen geld kost!”

Hij: „Eens beminde ik een meisje, en zij maakte een dwaas van mij!”

Zij (zoe): „W t kunnen sommige meisjes dan een langdurigen indruk maken.”

Puntdichten.

VOORHEEN EN THANS.

Houdt koel vooral uw hoofd en warm steeds uwe beenen!
Klonk eertijds Vader Cats' voorwaar zeer wijze raad;
Thans gaat de vrouw van boven onder 't bont bedolven,
En loopt zij met schier bloote beenen langs de straat...

WINTERTIJD.

De wintersport staat al weer gauw voor de deur
Met sneeuwpret en 'oer-gladde banen.
Je wordt er reeds nu zeer perfect voor getraind
Op straat met de schil der bananen.

BAAS BOVEN BAAS.

Nog goochemer dan Salomo
Is vast — waarom gewed? —
De schoenmaker, want dezen vrind
Wordt nooit een hak gezet!

TRAMHALTE-IDYLLE.

Nog vechtrager dan Battling Siki,
En zelfs dan Ruslands bolsjewiki,
Is Jan Publiek, die dringt en slaat,
Als bij nat weer... de tram stilstaat.

J. Cats Jr.

Allerlei Wetenswaardigs.

DE GROOTSTE SCHOUWBURG DER WERELD.

Millioenen menschen hebben in vroeger eeuwen in het kolosseum genoten van de voor ons gevoel barbaarsche spelen, die in de reusachtige arena gegeven werden. Veel menschenbloed is daar vergoten onder woesten bijval der menigte, maar nog heviger is er gemoord onder de wilde dieren. Toen keizer Titus, in het jaar 80 na Chr., het door Vespasiaan begonnen gebouw inwijdde, werden er gedurende honderd dagen onafgebroken spelen opgevoerd; hierbij alleen reeds verloren 5000 wilde dieren het leven.

Voor de buitengewone afmetingen van dit bouwwerk, dat aan een kunstmatig aangelegd meer in de nabijheid van Nero's gouden villa was opgericht, getuigt het feit, dat het na allerlei verwoestingen door onweer en aardbeving ondergaan te hebben, langen tijd diende tot steenen brug, dat het Palazzo di Venezia, de Cancelaria, Palazzo Farnese, de Ripetta-haven uit steenen van het kolosseum gebouwd zijn, en dat het machtige bouwwerk thans nog in overwel-digenden omvang voor ons staat. Bijna de helft van dit gedenksteen der Romeinsche grootheid tijdens den bloei van het keizerrijk, is verdwenen, maar nog getuigen de ontzagwekkende ruïnen van de grootsheid van hetgeen eens was. Deze schouwburg had vier geweldige verdiepingen, gevormd uit travertine blokken van 50 meter hoogte.

De omvang van den ellipsvormigen bouw bedraagt een halven kilometer. 80 portalen, die in boogvorm tusschen de reusachtige steunpijlers waren vrijgelaten, boden aan 85000

Dominé Timide, wiens pleidooi voor een gemakkelijker echtscheiding een storm van verontwaardiging in zijn dorp verwekt heeft. In den inset: Mevrouw Timide (Commediair overbodig).

bezoekers ruimen doortocht. Alle zitplaatsen waren met marmer bekleed, — van dit materiaal is echter niets overgebleven.

Bij latere opgravingen heeft men onder de arena een groote, machinale tooneel-inrichting ontdekt. Men vond er toestellen, waarmede men de arena onder water zette, voor de zeer geliefde zeeslagen, en ook de kooien, waarin de wilde dieren tot hun „optreden” werden opgesloten. Alles wijst er op, dat dit wonderwerk der Oudheid niet alleen een groot kunstwerk, maar tevens een doelmatig ingerichte Schouwburg is geweest.

DE KUNST DER KLANKEN

DOOR MAARTEN DIJK.

22. Klokken.

Tot de in ons vorig artikel besproken opslag-idiophonen behooren eigenlijk ook alle klokken. Immers ook hier is het materiaal van het eene deel zonder iets anders als aanraking klankgevend, terwijl het andere (de klepel) alleen voor deze aanraking dient. Het meest gebruikte materiaal is een bronslegering, bestaande uit 78% koper en 22% tin, waarbij, ten koste van het laatste, hoogstens 3% ander metaal gevoegd wordt. Hoe meer tin gebruikt wordt, des te harder het mengsel en des te helderder en fijner de klank is. De kwaliteit van den toon hangt dus af van die van het materiaal. In sagen en sprookjes lezen we dikwijls van zilveren klokken of klokjes, doch in weerwil hiervan hebben deze nimmer bestaan! Wel is ijzer dikwijls gebruikt. Ten eerste in den vorm van gebogen en saamgehecht blik, hetwelk echter sedert de laatste eeuw in onbruik is geraakt. Gegoten ijzer werd reeds in 't begin van de 17de eeuw en ook lang daarna gebruikt. Zulke klokken klinken wel zeer luid, doch ruw. Sedert het midden der vorige eeuw maakt men ze daarom van staal (gehard ijzer) en heeft daarmee betere resultaten bereikt, hoewel ook deze niet vergeleken kunnen worden

Van onze Leestafel.

De Zilveren Schaatsen.

Met „De Zilveren Schaatsen” heeft de bekende schrijver voor de jeugd P. J. Andriessen een echt, mooi verhaal, ontleend aan het noordhollandsche volksleven gegeven, dat voor ieder jong geslacht steeds weer dezelfde bekoring heeft. Geen wonder dan ook, dat een dezer dagen reeds een tiende druk verschenen. Met zijn dertig illustraties van J. Braakensiek en J. Sluiter, en gebonden in den fraaien, pakkenden band, leent dit boek zich uitstekend voor St.-Nico. aasgeschenk voor onze jongens en meisjes. (Uitgave van A. W. Sijthoff's Uitg. Mij, Leiden.)

De Boekenmarkt in 1923.

Zoodra bekend was, dat de bekende uitgave van de firma Meulenhoff & Co. „Het Boek in...” niet meer zou verschijnen, nam de directie van A. W. Sijthoff's Uitg. Mij het initiatief een dusdanig jaarboek uit te geven. „De Boekenmarkt in 1923” ligt thans gereed voor ons. Zij maakt, ondanks den geringen tijd die aan haar gereedmaken kon worden besteed, een uitmuntenden indruk, en alle boekenvrienden zullen dezen betrouwbaren gids, die hun inzicht over alles wat er het afgelopen jaar verscheen, willen bezitten. De prijs is zoo laag gesteld, dat de meeste boekhandelaren hun vasten klanten wel een exemplaar zullen aanbieden, terwijl er een kleine voorraad door de uitgeefster beschikbaar werd gehouden teneinde hiervan exemplaren à 50 cents franco per post toe te kunnen zenden aan hen, die geen exemplaar bij hun boekhandelaar konden bekomen.

IEDEREEN

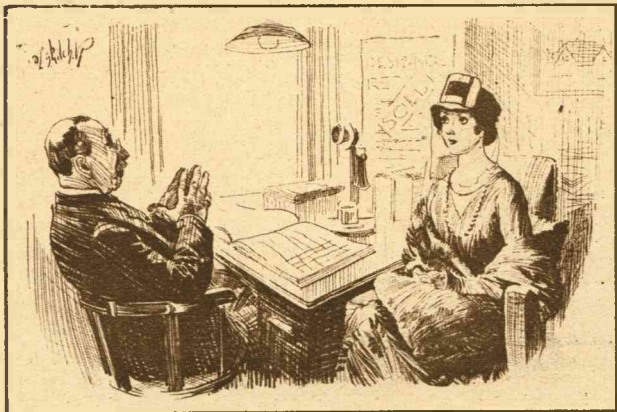
bij die van brons, welke echter veel duurder zijn. Veel beter voldoen de in 1886 door den Amerikaan Pittory uitgevonden glazen klokken. Het nieuwste op dit gebied zijn de zoogenaamde nikkelaluminium-klokken, die bovendien nog koper bevatten en door hen, die in de gelegenheid geweest zijn, ze te beoordeelen, gunstig ontvangen zijn.

De klok is van zeer oude, aziatische oorsprong. In een Berlijnsch museum bevindt zich een prachtig-bewerkte bronzen klok, die bijna 3000 jaren oud is en reeds de bijenkorf-vorm, klepel enz. heeft, dus alle kenmerken van de klok, zooals die bij ons in de 12de eeuw na Christus bekend was. Hieruit volgt natuurlijk, dat de klok nog veel ouder is, omdat het, voorai in dien tijd, die niet over onze technische en wetenschappelijke hulpmiddelen kon beschikken, heel lang geduurd moet hebben, eer men tot zoo hoogen graad van volmaking kwam. In de 13de eeuw na Chr. begint het tegenwoordige model op te komen, d.w.z. de hoogte wordt geringer en de rand wordt naar buiten omgebogen. Klokken werden en worden voor de uiteenlopendste doeleinden gebruikt, evenals de bel of schel, die er een verkleining van is en die niet gegoten, maar uit blik gebogen wordt.

Muzikaal nog belangrijker dan de klokken zijn de klokken-spelen of carillons. Dit zijn samenstellingen van volgens de toonladder afgestemde klokken. De klokken spelen zijn niet zoo oud van oorsprong als de klokken, daar ze eerst in onze jaartelling opgekomen zijn en dan ook nog niet voor de 9de eeuw. Het waren de monniken, die in moeizamen arbeid door afvrijen klokken stemden tot zij een groote-terts-toonladder vormden. De klokken werden aan een stang opgehangen en met hamertjes geslagen. Sedert de 13de eeuw bestaan de mechanische klokken spelen in kunst-uurwerken en 100 jaren later ook zelfstandig. Deze mechaniseering was de voorbereiding van den bloei der carillons, die typisch Nederlandsch en wel speciaal Zuid-Nederlandsch (dus Vlaamsch) is. Men begon namelijk, deze in de torens van kerken en stadhuizen aan te brengen om de ernstige uurslag automatisch te doen voorafgaan door een vroolijk lied of een verheffend koraal. Vlaanderen en Noord-Frankrijk begonnen daarmee en Holland volgde. Daar deze klokken spelen iets zeer bekoorlijks hebben, doordat zij zoo geheimzinnig-onzichtbaar een geheele stad met hun geluid vervullen en deze aldus voor het oor zijn wat de toren voor het oog is, zoo gingen al spoedig de steden met elkaar wedijveren in het bezitten van steeds mooiere klokken spelen. Het getal klokken werd daardoor steeds grooter, zoodat ten slotte het Gentsche uit 52 bestond met een gezamenlijken omvang van 4½ octaaf. Werd er eerst alleen voor het volle uur gespeeld, later ook (ter onderscheiding een ander lied) op het halve uur, daarna korte frases op het kwartier en in sommige plaatsen zelfs een paar tonen op het achtste uur! Vervolgens werd de spel-mechaniek vervolmaakt. Om bij voorbeeld een toon sneller te kunnen repeteeren (voor een vlugge melodie) dan de hamerbeweging toeliet, gaf men elke klok meerdere hamers, zelfs tot zes per klok. Al deze klokken werden door een draaibare wals, waaraan zich stiften bevonden, die de klokken in bepaalde volgorde lieten klinken, in beweging gebracht. Later maakte men in plaats van stiften gaten, waarin de stiften verplaatst konden worden om aldus af en toe het repertoire te veranderen. Daar dit echter een heel werk is, is het begrijpelijk, dat dit gewoonlijk slechts eens per jaar gebeurt. En omdat op die manier ook het prachtigste carillon toch maar weinig variatie kon bieden, kwam men op het idee het met een klaviatuur te verbinden, dat met de vuisten geslagen kon worden. Een dergelijke inrichting bestond in Oudenaarde reeds in 1510. Toen men later den toonumfang naar de laagte ging uitbreiden, waren zelfs sterke vuisten niet meer in staat, deze groote klokken tot klinken te brengen, zoodat er nog een voet-klaviatuur aan werd toegevoegd. Ruim 40 jaren geleden heeft de Hollandse Smulders een lichter-speelbare mechaniek uitgevonden. Carillons vindt men thans weliswaar overal, doch nergens zoo veel en zoo goed als in Vlaanderen.

Priester: „Natuurlijk, ik wil graag met Uw man praten als hem dat wat troosten kan. Maar waarom wenscht U juist mij, een vreemde?”
Vrouw van den zieken man: „Ja, ziet u, de dokter zegt dat het besmettelijk is, en nu wil ik niet gaarne onzen eigen kapelaan eraan wagen.”

Agent Woningbureau: „Heusch, mevrouw, ik zou U sterk aanraden die etage reeds nu te huren, ofschoon ze pas het volgend jaar Kerstmis vrij zal zijn.”

Dame: „Het volgend jaar Kerstmis! Maar dan kan ik al wel dood zijn!”
Agent Woningbureau: „In dat geval, mevrouw, is het voldoende als U het ons veertien dagen van te voren laat weten.”